

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvu Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Francišanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrančnih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Narožina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list & članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112.

Pokrajinska skupščina UJU — poverjeništvu Ljubljana

V dneh 19., 20. in 21. julija se je vršila v Ljubljani v dvorani Delavske zbornice pokrajinska skupščina ljubljanskega poverjeništvu UJU.

Seja širjega sosveta.

V petek 19. t. m. ob 16. uri je otvoril tov. poverjenik sejo širjega sosveta s pozdravom na navzočne in s posebnim pozdravom na tov. Gnusa, ki mu je bila po sklepu pokrajinske skupščine v Celju poudarjena posebna diplomata v priznanje in zahvalo za njegovo vzorno delovanje v stanovski organizaciji. Ob predaji te diplome je poudaril tov. Skulj v svojem nagovoru, kako vsestransko, popolno in nesebično je bilo Gnusovo delovanje za našo stanovsko organizacijo in kako je on v najtežjih časih deloval za stanovske pravice in gospodarsko okrepljenje učiteljskega stanu. Veliko in požrtvovalno je bilo tudi delovanje tov. Gnusa v borbi za ustvaritev močne in enotne učiteljske organizacije.

Tov. Gnus se zahvali za pozdrav in besede tov. Skulja s katerimi je isti poudarjal njegovo skromno delo. Stori le je svojo dolžnost v korist stanu, ki se mu je posvetil. Ker se letos poslavja kot aktivni delavec iz naše organizacije, izraža še naslednje želje: Vsi, ki ste navzoči, bodite glasniki in apostoli naše misli, naše organizacije. — Sleherni učitelj naj postane član naše organizacije, in da bo to mogoče, naj se poudarja vedno le to, kar nas druži, a ogibati se moramo onega, kar nas razdvaja.

Predlogi okrajnih učiteljskih društev

so bili razdeljeni na posamezne odseke, ki jih je sklenil širji sosvet predlagati delegaciji v izvolitev.

Določeni so bili naslednji skupščinski odseki:

1. Gospodarski odsek.
2. Šolsko upravni odsek in stanovsko-politični tisk.
3. Odsek za samoizobrazbo, šolsko reformo in pedagoški tisk.
4. Odsek za kmetstvo, gospodinjstvo, trgovo, obrtno nadaljevalno šolstvo in izvenšolsko delo.
5. Odsek za mladinski tisk.
6. Odsek za obmejno šolstvo in kontraktualce.
7. Pevski odsek.
8. Odsek za Gospodarsko poslovalnico.
9. Verifikacijski odsek.

Prečitani so bili nato še od posameznih okrožij za ožji sosvet predlagani kandidati, od katerih sta bila dva sporna. Sklenjeno je bilo, da se delegati teh okrožij, t. j. Ptuj, Ormaž, Šmarje in Krško, Brežice, Laško sestanejo še enkrat in se zedinijo glede kandidatur.

Ker so pa okrajna učiteljska društva razdeljena v devet okrožij in šteje ožji sosvet 12 članov, je priporočal tov. Musek na ta mestu tov. Skulja, Kobala in Hrena.

Sklenjeno je bilo še, naj se predlaga za glavnega blagajnika tov. Gruma, a glede namestnikov in pregledovalcev računov naj se zedinijo delegacija sama.

Urednike listov naj predlagajo odseki.

Tov. Skulj poda še nekaj pojasnil glede skupščine nakar zaključi sejo širjega sosveta.

Pokrajinska skupščina.

Drugi dan, v soboto 20. t. m. so se zbrali v dvorani delegati vseh okrajnih učiteljskih društev. Prisotnih je bilo po ugotovitvi verifikacijskega odseka 92 predsednikov in delegatov 32 okr. učiteljskih društev, 13 članov ožjega sosveta in 2 člana nadzorstva, torej skupno število vseh zastopnikov učiteljskih društev je bilo 107. Skupščini je prisostvovalo še mnogo drugih učiteljev in učiteljic, tako, da je bilo v dvorani zbranih gotovo do 300 učiteljev(ic).

Še pred otvoritvijo pokrajinske skupščine je izročil tov. Hren tov. Rajšpu, ker ni bil na seji širjega sosveta navzoč, drugi dan diplomato v zahvalo in priznanje za njegovo nemurno delo v korist učiteljskega stanu. Poudarjal je predvsem lepe sadove Rajšpovega dela pri ormoškem učiteljskem društvu.

Tov. Rajšp se zahvali za priznanje učiteljskega njegovemu delu in poudarja, da je delal lahko, ker je delal za stan in organizacijo, ter zaključil z besedami: Živela tudi vaša stanovska zavednost in zvestoba do naše organizacije.

Otvoritev skupščine.

Tov. Skulj otvori skupščino in poudarja, da zborujemo pod vtisom veselega dogodka, rojstva tretjega kraljeviča ki je bil rojen v Sloveniji, in prečita naslednje pozdravno brzojavko:

»Slovensko učiteljstvo, zbrano na skupščini UJU, poverjeništvu Ljubljana, izraža Vašemu Veličanstvu najglobljo vdanost v trdnem prepričanju, da se bodo z ozirom na odločne ukrepe Vašega Veličanstva izvedli sedaj vsi problemi prosvete v blagor države in naroda.

Izražujoč čestitke ob rojstvu tretjega princa kliče: Živelo Vaše Veličanstvo in Vaš vzvišeni dom!

Brzojavka je bila z navdušenjem sprejeta.

Nato pozdravi predsednik vse prisotne, posebno pa goste, t. j. zagrebškega poverjenika tov. Skaviča, podpredsednika beograjskega poverjeništvu tov. Jefto Krljeviča, tov. Dragišo Mihajloviča in zastopnika Narodnega dela g. Svetislava Radojčića, ki je priredil v predsebi zborovalne dvorane razstavno sliko, ki jih je izdalo Narodno delo.

Spomni se nadalje umrlih idealnih delavcev za našo organizacijo pok. tov. Brnarja in Mihajla Stanojeviča, katerih spomin počasti skupščina z vzklikom »Slava«.

Pismo sta pozdravila skupščino tov. Flerš in tov. Milojevič, podpredsednik zagrebškega poverjeništvu.

Naknadno smo prejeli še naslednje brzojavko: Pri delu za povzdigo šolstva in stanovsko skupnost mnogo uspeha. — Dr. Lončar.

Po končanih formalnostih poda tov. Skulj predsedstveno poročilo.

Nagovor poverjenika.

Pred tremi leti, dne 17. julija 1926, smo na pokrajinski skupščini v Celju sprejeli deklaracijo, sicer v nekoliko skrajšani, a v bistvu v isti obliki, kakor je bila predložena seji širjega sosveta dne 10. januarja 1926.

Deklaracija je bila naša vodnica, temelj in kažipot v triletni upravni dobi poverjeništvu, ki jo zaključujemo z letošnjo skupščino.

Zvesti deklaraciji smo se držali dosledno načela, ki ga vsebuje prva točka, da je v interesu učiteljskega stanu potrebna le ena učiteljska organizacija, da ne moremo priznati druge stanovske organizacije osnovnošolskega učiteljstva. Sledeč temu pravu smo se trudili, da združimo vse učiteljstvo v enojno vrsto, v prvi vrsti doma. Zamudili nismo nobene prilike glede združitve hrvaškega učiteljstva in celokupnega učiteljstva v državi.

Dosegli smo, da je likvidirala »Slovensko-va zveza«, da je likvidirala pozneje nastalo »Edinstvo« ter se vsi združili v eni, strogo stanovski organizaciji.

Dobrodošel nam je bil in nam bo vsak stanovsko zaveden tovariš in tovarišica. Vsakemu je mogoče neoviran vstop v sreska učiteljska društva, vsak se lahko pridruži kot enakopraven član skupni učiteljski zajednici. Nikogar nismo ovirali, vsakomur smo tolerirali svobodo vesti in mišljenja ter ga nismo usiljevali in ne pustili usiljevati. Osnova nam je bila deklaracija, držali smo se je točno in preko nje nismo smeli dajati koncesij ne na eno, ne na druga stran.

Težki so bili časi, a zvesto smo čuvali neodvisnost na vse strani. Paralizirali smo kvarne vplive dnevnih politike na šolstvo ter v zmislu deklaracije zastopali interes stanu in šole v enaki načelni meri stvarno in odločno v vsakem položaju. Nismo se ozirali na ovire, predbacivanja in namigavanja, zdaj z ene, potem z druge strani. Pred nami je bila vedno začrtana ravna pot, da lahko vedno in povsod zagovarjamo svoje pošteno delo, usmerjeno vedno v prid in napredek šole in stanu.

Naši ukrepi so bili vedno v skladu z načeli deklaracije. Dokaz, da se nismo uklo-nili režimu, je bila disciplinska zadeva in ovadba na državno pravdnništvo proti meni kot poverjeniku in proti uredniku »Učiteljskega Tovariša«, ker sva branila temelje in načela v zmislu deklaracije.

Reči pa moram s tega mesta, da jih je bilo žal mnogo, ki niso razumeli ali pa niso mogli ali hoteli razumeti našega prizadevanja, našega načelnega stališča. Bili so na eni strani skrajni ekstremisti, na drugi oni, ki se niso mogli povzpeti preko trenutnih ugodnosti konjunktura. Ne eni ne drugi niso delali v duhu deklaracije, četudi so se radi sklicevali nanjo, ko jim čas ni bil ugoden, a so pozabili ugotoviti njene temelje, ko bi to lahko storili. Prepričan pa sem, da bo duh deklaracije prevel polagoma vse učiteljstvo, ker je njegova ideja zdrava in pride čas, ko se bomo do zadnjega združili na delu za naše skupne stanovske in šolske interese. Izkušnje in preizkušnje minulih časov so nas dovolj naučile in upam tudi izučile.

V triletni dobi našega dela smo vedno stremeli, da dvignemo moralno silo organizacije predvsem z delom, ki je v skladu z občenanodnimi interesi. Občenanodni interesi so nam bili vedno najvišji zakon in vodilna smer pri našem delu. Narodu se nismo hoteli izogniti, saj smo naše zahteve napram njemu vedno lahko zagovarjali, ker nismo zahtevali nikdar ničesar, kar bi bilo proti njegovim interesom. Četudi smo imeli za časa strankarskih bojev često zelo težko stališče v tem oziru, je bilo naše delo v tej smeri vztrajno in dosledno.

V zmislu gesla, da delamo za narod, smo ustanovili »Mladinsko Matico«, da damo naši šolski in pošolski mladini zdrave duševne hrane.

Z vso vneto smo zastavili svojo privatno iniciativo vprašanju kmetstvo-nadaljevalnega šolstva, da usposobimo šoli odraslo mladež za zdravo gospodarsko delo v narodu.

Svoja načelna stališča pri zakonu o narodnih šolah smo spravljali vedno v sklad z dušo in interesi naroda. Ni pa naše delo v tem pravcu še dovršeno. Vse naše izvenšolske delo mora dobiti isto orientacijo. Deto za narod, njegovo gospodarsko osamosvojitve in dvig mora postati temelj geslu našega izvenšolskega dela. Čaka pa nas še težka naloga, usposobiti učiteljstvo za gospodarsko, predvsem zadružniško delo v narodu. Vse to je pravec, ki pomenja novo dobo za učiteljstvo in je to moralni temelj za našo organizacijo, na katerega se bo lahko vedno sklicevala, ko bo predlagala svoje stanovske in šolske zahteve narodu.

V smislu deklaracije smo zastopali vedno le skupne duhovne, socialne in pravne interese stanu, ter odločno ščitili pravice učiteljstva. Skušali smo izločiti vse kar naš stan razdvaja in kar ni bilo vsemu članstvu skupno, da se izkristalizira pravo mišljenje celokupnega članstva. Žal nas niso tudi v tem pogledu vedno vsi razumeli, ker so pozabljali na osnove deklaracije. Nekateri so zahtevali od nas, da zastopamo zahteve in stališča, ki jih nismo mogli smatrati za dobre za učiteljstvo in za izraz celokupnega članstva. Drugi so pozabljali da se mora posluževati organizacija vedno in povsod le legalnih sredstev, po katerih skuša doseči in uveljaviti svoje težnje.

V organizaciji sami mora prevladovati duh strpljivosti in preudarnosti, in to navzgor in navzdol. Sabotaža organizacijskih sklepov v svrhu izsiljenja svojega naziranja in svojih zahtev je skrajno kvarna za stan in organizacijo. Vsako sporno zadevo smo vedno predložili višjim in širjim organizacijskim instancam v odločitev. Dali smo Vam polno svobodo, vodstvo ni ukrepalo ničesar samovoljno, ker smo vedno upoštevali načelo deklaracije, da nam je vzgajati članstvo k samostojnemu mišljenju in čuvati svobodo stvarne kritike kot pogoj za zdrav razvoj organizacije. Žal pa, da je bila v premenljivih slučajih kritika vse prej kot stvarna in utemeljena.

Med cilji deklaracije je tudi naloga utvariti pravo tovarištvo in dvigati stanovsko moralo in disciplino na zavesti članstva, da je vsakdo odgovoren za svoja dela stanu v celoti. Teža načela ne more izvesti samo vodstvo, temveč celokupno članstvo s svojimi društvi. Vodstvo je vedno respektilno osebno čast vsakega poedinega člana. Poudariti pa moram, da imajo tudi člani vodstva svojo osebno čast, ki si je tudi ne dajo vzeti in ne kratiiti niti v slučajih kritike v stanovskih in organizacijskih zadevah. Proč s sumničanjem in s trditvami, ki jih ne moremo dokazati, to je edino geslo in pot k pravemu tovarištvu, k stanovski zavesti, morali in disciplini! Zavečajmo se, da smo v smislu deklaracije za svoja dejanja odgovorni vsemu stanu.

Nismo pozabili tudi naloge deklaracije, da moramo delovati na dviganju občne in strokovne izobrazbe učiteljstva ter sodelovati pri delu za napredek šolstva in narodne prosvete v demokratičnem in socialnem duhu, po priznanih sodobnih pedagoških načelih. V tem pogledu smo podvzeli samoizobrazbeno akcijo, ki ji hočemo dati letos praktičnejšo smer, v smislu zahtev članstva. Predvsem hočemo dati učiteljstvu podlago za praktično gospodarsko delo v narodu.

Precejšen korak naprej smo napravili po iniciativi organizacije tudi v pogledu strokovne izobrazbe učiteljstva. Sodelovali smo iniciativno pri vseh akcijah, da so odšli po edinci in skupine v inozemstvo proučevati moderna stremeljenja šolstva. Dali pa smo tudi vsa razpoložljiva sredstva na razpolago, da so se pridobljena izkustva izkoristila.

Najvišja naloga nam je bila dana s sedmo točko deklaracije, po kateri mora izrabiti organizacija vsa sredstva, da si pribori oni položaj in vpliv, da jo bo morala vsa javnost priznati in uvaževati kot edino pravo zastopnico vsega stanu. Danes smo oproščeni vseh spon, vezani nismo na nobeno stran in so nam kot strogo stanovski organizaciji odprta vrata na vse strani. Zato smo svoje želje in zahteve lahko predlagali ob vsakem položaju in na vse strani, ter smo lahko poudarjali vedno iste principe.

V tem pogledu se nam z ukinitvijo strankarstva v naši javnosti in naši upravi obetajo lepši časi, kar nam je v veliko zadovoljenje.

Da smo priborili organizaciji ta upoštevanja, smo morali prelomiti tudi z marsikatero tradicijo dotedanega stanovskega življenja. Ta boj je bil najtežji. Koliko samozatajevanja je bilo treba s strani pobornikov za deklaracijo, koliko osebnih žaljk in osebnih napadov smo morali prenesti le zaradi stvari, ne samo s strani strankarsko orientirane javnosti, temveč tudi s strani lastnih tovarišev. Prenesli smo vse v trdni veri na uspeh zdrave ideje, ki je doživela v tr-

tjevim manifestom z dne 6. januarja t. l. popolno zmago.

Danes s ponosom poudarjamo, da sta naša organizacija in naš »Učiteljski Tovariš« stala na višku dostojne borbe in stvarnosti, zaradi česar stojata danes po 3 letih neomadeževana pred Vami. Danes poudarjam samo eno. Težko in z velikim trudom smo našli pravo ravno pot, po kateri moramo vsi strnjeno v boljšo bodočnost. Vsi složni in močni bomo znali odbiti vsak poizkus kogarkoli, ki bi hotel zavesti našo armado iz ravno začrtane poti boljši na desno ali levo.

Tudi v pogledu solidarnega zastopanja skupnih interesov z drugimi organizacijami državnih nameščencev smo storili v tej triletni dobi, v smislu tozadevne smernice v deklaraciji lep korak naprej. Smelo lahko trdim, da smo mnogo pripomogli k skupnemu solidarnemu delu vseh strok državnega nameščentva v »Zvezi državnih nameščencev«, kjer smo z ostalim uradništvom skupno delali in se solidarni borili za naše materialno in pravno izboljšanje.

Marsikateri član danes še podcenjuje te zveze, ker ni mogoče vselej dati onega upogleda v koristi in delo, ki ga vrši Zveza v prid nas vseh.

V pogledu sodelovanja z ostalimi organizacijami učiteljstva izven osnovnošolskega področja, žal naše prizadevanje ni našlo še onega odmeva kakor bi mi to želeli. Prepričan pa sem, da vprašanje Unije učiteljstva vseh vrst šol, ki jo omenja deklaracija, ni samo sen, marveč bo postala potreba najbližje bodočnosti.

V personalnih zadevah smo vedno branili moralne in pravne temelje pri nameščanjih ter zastopali načelo, da mora učiteljstvo pri njih sodelovati po svojih izvoljenih zastopnikih. V tem pogledu je največ odvisno od članstva samega, da zavlada neko moralno stališče. Organizacija je lahko intervenirala pri nameščanjih le v svrhu poprave krivic, če so ji bili podani zato potrebni podatki. Odločno pa moramo odklanjati mišljenje one grupe učiteljstva, ki smatra organizacijo le kot nekako občo posredovalnico za službe. To naziranje je povsaj zmotno in kvarno za organizacijo in stan.

Kot posebno nalogo smo smatrali potrebo, jačiti osebne stike za duhovno zblizanje in spoznanje skupnih vzgojnih nalog učiteljstva iz vseh delov države. V tem pogledu moramo reči, da nam je ravno deklaracija odprla pot v široke kroge hrvaškega in srbskega učiteljstva. Iz tega razloga moramo tudi odločno odklanjati vsako tendenco, ki bi naša hotela v tem pogledu odvrniti od tega našega prizadevanja in nas potisniti v tem oziru nazaj.

Prednjčili smo glede odstranitve načelnih ovir za vstop nevladanega učiteljstva v UJU v Sloveniji in hočemo ostati zvesti tem načelom tudi v pogledu vstopa nevladanega učiteljstva v UJU v ostalih delih države, ne da bi pri tem uničili prijateljske vezi s hrvaškimi, predvsem pa s srbskim učiteljstvom, ker bi bilo to na škodo naših uspehov, našega stanu in naše skupne edinstvene organizacije.

Taka je bilanca naše deklaracije po treh letih. Dotaknil sem se vseh njenih točk, videli ste, da je v vsakem oziru visoko aktivna, kakor je aktiven naš gospodarski položaj, kar smo dosegli z železno energijo, štedenjem in preudarnim gospodarstvom.

Da je temu tako, se moram predvsem zahvaliti zavednemu članstvu, ki je podpiralo naše prizadevanje. Zahvaliti pa se moram tudi vsem svojim ožjim sodelovalcem v ožjem in širjem sosvetu in v raznih odsekih, ki niso odrekli niti v najtežjih slučajih ter me vselej in v vsakem slučaju požrtvovalno podpirali.

Z dnem 6. januarja t. l. smo dobili vsi veliko zadoščenje za delo in za svoja prizadevanja, ker so se v našem javnem življenju priznala načela, za katera smo tri leta bili stanovsko borbo.

Dovolite mi, da Vas ob tej priliki spomnim na proglaš, ki ga je dal ob tej priliki ožji sosvet:

»V dobi triletnih borbe za uveljavljanje nove smeri v organizaciji smo vedno poudarjali, da smatramo za nalogo stanovskih organizacij, tvoriti protiutež vsemu, kar politički in strankarstvo razdvajata, ter združevati vse tvorne sile v stanu in narodu brez ozira na strankarstvo in skupne stanovske, strokovne in nacionalne naloge. Kot važna komponenta v javnem življenju smo predvsem hoteli, da se uveljavi, poleg drugih stanovskih organizacij, tudi učiteljska organizacija. Zato smo poudarjali depolitizacijo stanovske organizacije kot pogoj, depolitizacijo prosvetne uprave pa kot cilj našega skupnega prizadevanja ter edino zdravo podlago za uspešno stvarno delo. Stanovsko edinstvo smo proglasili kot svoje geslo, ki edino vodi do resničnega narodnega in državnega edinstva.

Delali smo v duhu narodnega in državnega edinstva. Odločno smo pa bili vedno proti temu, da se ta ideja profanira in izrablja v strankarsko politične in osebne svrhe ter zanese s tem v stanovsko organizacijo brezplodne prepire in razdore. Ne dopuščamo nobenega dvoma o iskrenosti našega nacionalnega čuvstva.

Poudarjali smo pa, da je pri strogo stanovsko nadstrankarskih organizacijah glavno, ako se njih delovanje omeji na strogo stanovske interese, ker bi vrvanje državnopravnih problemov v ospredje utegnoli povzročiti nevarnost, da se zanese dnevna politika v stanovsko organizacijo. Stvar političnih strank in organizacij, ki se pečajo s političnimi problemi, je, da se bavijo z državnopravnimi odnosi in vprašanji v naši državi.

Z manifestom Nj. Veličanstva od 6. januarja 1929, ki mu je sledil razpust političnih strank, je dobila ta naša organizacijska smer najsigurnejše potrdilo in zadoščenje. Z najvišjega mesta se je proglasilo načelo, da država ne more okrevati na podlagi dosedanjega strankarskega boja, ki je tudi v vrstah našega stanu zahteval toliko pomilovanja vrednih žrtev.

Naše delo in stremenje je dobilo še globlje in trdnjše oporo. Z vladarjevim manifestom nam je kot državljanom naložena dolžnost čuvati čistost narodnega in državnega edinstva. Vladar sam poudarja kot svojo nalogo: »da z vsemi sredstvi čuvam državno in narodno edinstvo«. Ustvarjeni so temelji za složno, vzajemno delo stanu v dobrobit naroda in države.

Učiteljski stan, ki je v najtesnejši zvezi s širokimi plastmi našega ujedinjenega naroda, je gotovo v prvi vrsti poklican, da z vsemi svojimi močmi požrtvovalno sodeluje na tem, da se uresniči intencije manifesta, ki mu je smoter enak kot so bile naše iskrene želje v vsej pretekli dobi, t. j. v popolnem skladu z duhom manifesta v njega besedah: »Edini smoter, da se v najkrajšem času doseže ustvaritev onih ustanov, one državne uprave in one državne ureditve, ki bo najbolj ustrezala splošnim narodnim potrebam in državnim koristim.«

Globoko smo prepričani, da bo bodoča unegba države v večji meri upoštevala stvarno strokovno in kulturno nacionalno delo ter bo edino na tej osnovi ocenjevala in nagrajala naše delo; kakor smo uverjeni, da bo tudi v večji meri upoštevala mišljenje stanovskih in strokovnih korporacij ter v prvi vrsti na podlagi tega mišljenja urejala naše javno življenje. Oproščeni spon strankarstva in partizanstva moramo gledati, da utrdimo in poglobimo temelje bodoči uredbi države z utrditvijo dosedanjih pravcev naše stanovske organizacije ter s stvarnim poklicnim in narodno prosvetnim delom v masah ljudstva.

Za to delo nam je treba vroče ljubezni do naroda, treba nam je požrtvovalnosti v poklicnem in kulturnem udejstvanju, ni kakor pa nam niso potrebna zunanja gesla, ki so se v preteklih žalostnih časih zlorabljala za strankarske namene.

Ne geslo, naše požrtvovalno delo v sporazumu z drugimi strokami državnega nameščenja bo prispevalo k ozdravljenju razmer; to delo pa mora biti enotno in strokovno organizirano, ker le tedaj bo doseglo svoj cilj in zaslužno javno priznanje.

Poročilo verifikacijskega odseka.

Po končanem poročilu tov. poverjenika je podal svoje poročilo verifikacijski odsek, ki pa je osporil 3 mandate, ker so jih imenovali le društveni predsedniki, oziroma odbor in niso bili pravilno, kot predvideva pravilnik, izvoljeni na občnem zboru ali društvenem zborovanju. Razvila se je živahna debata. Posamezni govorniki so pledirali za priznanje teh mandatov, drugi pa proti. Debatu so se udeležili tov. Štravs, Žagar, Peternel, Mavrič, Godčeva, Polak, Lapajne, Šestan, Brezovar, Skulj in Hren.

Priznanje osporjenih mandatov je bilo nato odklonjeno z vsemi proti 26 glasovom.

Pozdravi gostov.

V imenu beogradskega poverjeničstva je pozdravil našo skupščino tov. Jęfta Krležević, ki je v svojem govoru poudaril, da nas ne smejo plašiti momentani neuspehi, kajti dolžnost nas vseh jugoslovenskih učiteljev je, delati na tem, da ustvarimo pravo jugoslovensko dušo, ki naj predstavlja enakopravnost, svobodo in bratstvo v našem stanu. Biti moramo složni, da povzdignemo šolo in stan.

Tov. Škavič je pozdravil skupščino v imenu zagrebskega poverjeničstva UJU in omenjal, da bomo ustvarili pravo jugoslovensko dušo takrat, ko se bo združilo v celoto vse, kar je najboljšje srbskega, hrvatskega in slovenskega. — Skupščini želi uspešno delo.

Volitev odsekov.

Soglasno so bili potrjeni vsi na seji širjega sosveta določeni odseki. Le nasvetu širjega sosveta, naj bi se o predlogih, ki bodo v odsekih soglasno sprejeti, več na delegaciji ne debatiralo, je ugovarjal tov. Žagar, na kar se je razvila debata in se delegati niso strinjali s tem predlogom, zaradi česar je bil sistiran.

Dodatno poročilo tajnika.

Ker je bilo sklenjeno, da se tajniško poročilo, ki je bilo priobčeno v prejšnji številki »Učit. Tovariša«, na skupščini več ne čita, je podal tov. Kopal še naslednje dodatno poročilo:

Iz pravkar sprejetega predloga sklepam, da ste tajniško poročilo o delovanju poverjeničstva prečitali in preštudirali. Pred debato se mi pa zdi potrebno omeniti, da so mi bile pri sestavi poročila pred očmi smernice, ki

jih je določila pokrajinska skupščina v Kranju l. 1927., sklepi lanske skupščine in predlogi posameznih okrajnih učiteljskih društev, ki so dali mnogo iniciativnega dela.

S poročilom sem skušal podati jasno sliko o delovanju poverjeničstva in odsekov ter nekoli statistike o celotnem udeležanju. Dotaknil pa sem se v poročilu tudi vseh onih ustanov, ki sicer ne stoje direktno pod okriljem organizacije, vendar pa služijo interesom našega članstva in jih vodijo učitelji.

Z ozirom na dopis predsedstva Učiteljske tiskarne popravljam poročilo v toliko, da je Učiteljska tiskarna reg. zadruga z omejeno zavezo in ne izrazito trgovsko podjetje. Ker pa je dopis značilen, naj ga prečitam dobesedno.

Odsek za kontraktualce je imel dohodkov 10.009,50 Din, stroškov pa 9672 Din, torej prebitka 337,50 Din.

Dovolite mi, da k sklepu svojega poročila navedem še nekoliko bilance o našem triletnem delovanju.

Dne 10. januarja t. l. so minila tri leta, odkar je seja širjega sosveta v Ljubljani z veliko večino sklenila prekiniti s staro strankarsko usmerjeno stanovsko organizacijo in se izreka za enotno samo stanovsko organizacijo vsega slovenskega učiteljstva, ne glede na politično mišljenje članstva. Da je bil ta korak potreben in umesten, nas je uverila in potrdila vsa triletna doba in dogodki v njej, ki so nam pokazali, kako potrebna nam je skupna, neodvisna organizacija, posebno pa zadnji dogodki, po katerih je bila celo v javnosti priznana naša teza, za katero smo se morali boriti vsa tri leta. In ker vemo, da smo na pravi poti, sem uverjen, da ostanemo, da morajo ostati te smernice čiste in nespremenjene, čeprav butajo vanjo valovi z desne in leve.

Čuvanje nad temi smernicami je izročila pokrajinska skupščina v Celju dne 7. julija 1926. tovarišem, ki so bili tedaj izvoljeni v ožji sosvet. So to: Marija Godce iz Limbuša, Ciril Hočevar iz Kroga, Anton Hren iz Studencev, Josip Kopal iz Ljubljane, Josip Lapajne iz Cerkelj, Rudolf Mencin iz Prevalj, Anton Mervič iz Ribnice, Ljudevit Musek iz Št. Vida pri Ptuj, Robert Plavšak iz Trbovelj, Josip Ribičič iz Rakeka in Ljudevit Štanjec iz Razvanja. Namestniki so bili: Ivan Dimnik, Rado Grum in Angela Vode. Tov. Dimnik je prevzel uredništvo »Učit. Tovariša«, Rado Grum pa centralno blagajno. S tem sta postala enakopravna člana ožjega sosveta.

V nadzorstvo so bili izvoljeni: Ljudevit Ivanjšič iz Št. Jurija ob Ščavnici, Friderik Repovš in Fran Skulj iz Ljubljane.

S sprejetjem novih smernic v organizaciji in s sklepi pokrajinske skupščine v Kranju je naraslo tudi delo pri poverjeničstvu tako, da ga vodstvo samo ni zmoglo. Osnovni so se razni odseki, in sicer:

1. Osrednji izobraževalni odsek.
2. Odsek za kmetško in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo.
3. Odsek za izvenšolsko delo.
4. Odsek za obrtne in trgovske nadaljevalne šole.
5. Mladinska Matica.
6. Šolskoupравни odsek v Ljubljani in Mariboru.
7. Odsek za učiteljski marščaj.
8. Odsek za kontraktualce.
9. Gospodarski svet.

Poročilo o delovanju vseh teh odsekov ste čitali v tajnikovem poročilu lani in letos. Koliko pozitivnega dela so izvršili vsi ti odseki, posebno osrednji izobraževalni odsek, Mladinska Matica, odsek za kmetško in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo, šolski upravni odsek itd., ne bom še posebej navajal. Omenim naj le dva samoizobraževalna tečaja, 1. in 2. letnik edicij Mladinske Matice skupaj 7 knjig, ustanovitev mnogih kmetških in gospodinjstvih nadaljevalnih šol, ustanovitev Učiteljske gospodarske poslovalnice, več anket šolskih upraviteljev in anket za kmetško in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo itd.

Poleg številnih odsekov sta poslovala ob svojem času odsek za pravila in odsek za šolski zakon, ki sta izdelala vsak svoj elaborat in ki smo ga predložili na pristojna mesta. Lahko rečemo, da se je marsikatera izprememba izvršila s sodelovanjem našega poverjeničstva. Ako v načrtu nismo vsega dosegli, ni naša krivda. V ta načrt smo vnesli vse naše pravne in materialne zahteve: 32letno službeno dobo, pravico do pokojnine po 10 letih (kar je že zakonjeno), izenačenje prejemkov učiteljev, poročenih z učitelji in drugimi državnimi uradniki, omilili smo zahteve glede celibata učiteljev, prosto stanovanje in kurivo, funkcijske doklade šolskim upraviteljem, honoriranje nadur, doklade sreskim in oblastnim šolskim nadzornikom, kadrski rok učiteljice ženskih ročnih del, všteteje letovarišem nacionalnim delavcem iz Primorja itd. itd.

Želimo le, da se načrt šolskega zakona čimprej uzakoni.

Po dolgotnem trkanju smo v zvezi z ostalim državnim uradništvom dosegli izplačilo razlik. Prav tako smo sporazumno z zvezo državnih nameščencev v Ljubljani potemtak izvršnega odbora in glavnega saveza napravili potrebne predstave za povračilo odtegljajev za stanarino in poplavlence. Tudi v tem oziru upamo pri sedanjih vladi na uspeh. Da se ukine odtegotanje 5%, odnosno 10% za nabavljajne zadruge in povrne že odtegnjeni denar, je izdal državni svet svoje razsodbo. Dosegli smo, da so bili kronski upokojenci prevedeni na dinarsko pokojnino. Upamo, da dosežemo za upokojence stalno polovično voznišino po železnici.

V zadevi revizije Učiteljskega zakona je poverjeničstvo poslalo Zvezi državnih nameš-

ščencev in Izvršnemu odboru obširno spomenico, ki smo v njej zavzeli svoje stališče z ozirom na kadrski rok, razvrstitev zabavlj in učiteljice ženskih ročnih del zvisanja plače in stanarine za 50% in všteteje iste v penzijo, všteteja začasne službe v napredovanje in pokojnino itd., kratko vnesli smo v spomenico vse zahteve pravnega značaja in izboljšanja našega materialnega položaja. S tem smo realizirali nešteto predlogov in resolucij okrajnih učiteljskih društev. Naštel bi lahko še marsikaj, pa naj zadostuje navedeno!

To je bilanca našega triletnega delovanja. Ni bombastična, tudi ne prepletana z lepo donečimi frazami. Vršili smo vse v zmislu programa, ki je bil sprejet na pokrajinski skupščini v Kranju l. 1927. Izvršili bi še marsikaj, kar je bilo v obsežnem programu, če bi nas ne ovirale tekoče zadeve in nujni dogodki, ki so zadrževali in celo preprečevali naše mirno, sistematično delo. Reči pa moram, da bi dosegli še marsikaj, da se nam ni bilo treba baviti s preslabo orientiranostjo članstva in če bi bilo vse članstvo vedno v podporo poverjeničstvu. Tako pa smo se morali pečati pogosto za samo ob sebi umevne stvari, ki bi bile v korist organizacije in stanu. Zavedajmo se, da moramo dati organizaciji primerno oporo, če hočemo od nje kaj zahtevati. Kdor ji ničesar ne da in ničesar za njo ne stori, ne more od nje tudi ničesar zahtevati.

BURNA DEBATA O TAJNISKEM POROČILU.

K debati se je prvi prijavil tov. Tavčar iz Rakitne, ki je prečital zelo obširen referat vsebujoč ostro, a povsem nepodprto kritiko dela v poverjeničstvu, ki skratka negira vsak uspeh poverjeničstva. Konstatiral je, da organizacija samo nazaduje, v njej ni našel ničesar dobrega, a le slabo. — Primerja letošnje število zborovanj, krožkov in števil upravnega zapisnika in dela za vse odgovorno le poverjeničstvo. Kritiziral je tudi naše stanovsko glasilo, češ, da ne piše v zadosti ostrem tonu in vprašal, ali je tu zaradi jubilejev (70. letnik). Poverj. ni po njegovem mnenju prav nič iniciativno, je povsem nedelavno in se je povzpelo celo do trditve, da je poverjeničstvo glede na uspehe Mladinske Matice povsem nedolžno itd. itd. — polno pavšalnih obdolžitev in trditve brez stvarnih dokazov in navajanj konkretnih slučajev. Ni ene poteze ni našel dobre na poverjeničstvu.

Tov. Lampr et kot predsednik društva, katerega delegat je tov. Tavčar, konstatira, da kot predsednik društva ni vedel za to kritiko in da izvajanja tov. Tavčarja ne predstavljajo društvenega mnenja, marveč je to morda mnenje nekaterih posameznikov, najbrže pa le osebno mnenje tov. Tavčarja.

Tov. Žagar je iznesel tudi daljšo kritiko glede postopanja s pravili.

Nadaljnja debata pa se je vršila o zastopanju naših materialnih interesov. »Učiteljskega Tovariša«, delovanja poverjeničstva in Učiteljske tiskarne, kar so kritizirali poleg omenjenih tudi tov. Gosak, Ruprecht, Roš, Cerut, Šmajdek (nedelegat) in Šuligoj. Tov. Gosak in Roš iz celjskega društva sta predvsem nastopala proti obveznosti pri Zvezi državnih nameščencev in pri pevskem zboru. Tov. Šuligoj je v kategoričnih imperativih zahteval pojasnila, zakaj »Učit. Tov.« ni ničesar pisal o slučajih in zadevah, ki jih je pričel naštevati. Ko ga je poverjenik vprašal, če je poročal o teh slučajih »Učit. Tov.« ali poverjeničstvu, je to negiral, na kar je poverjenik ugotovil, da nismo bogovi, da bi mogli vedeti, kaj se godi učiteljstvu, če ne dobimo poročil.

Zelo stvarno kritiko o postopanju opozicije so podali tov. Polak, Lapajne, Dimnik, Skulj in Kopal, ki so ovračali očitke in poudarjali neresnost nekaterih kritikov, ki so bili očitveno najeti in domenjeni z voditelji opozicije, ki pa niso hoteli na plan.

Tov. Polak je poudarjal, da je bila vsa kritika nestvarna in brez potrebnih podkrepitev z dokazi.

Tov. Lapajne je ostro zavrnil neosnovane očitke in bil mnenja, da, kdor hoče delati med narodom, ne bo čakal iniciative od poverjeničstva. Odklanja vse obdolžitve, ker poverjeničstvo je delalo. Tudi glede materialnih zahtev je poverjeničstvo naredilo mnogo — pri sejah glavnega odbora in pri posameznih ministrstvih v Beogradu.

Tov. Dimnik je odgovarjal in ovrgel predvsem očitke glede »Učit. Tovariša« in ugotovil, da vsi kritiki »Učit. Tov.« niso ničesar pisali v list ter so zelo enostranski s kritiko, tov. Skulj pa je odgovarjal na očitke glede Učiteljske tiskarne.

Debata je bila mestoma zelo burna in so vsi poideci tako temperamentno govorili, da mi pomagali niti zvonec.

Poleg omenjenih so se udeležili debate še tov. Petrovič, Jarh, Vranc in ponovno tov. Skulj, Gosak, Roš predvsem v pogledu Knafličeve afere in deloma Učiteljske tiskarne.

Končno besedo je imel tov. Kopal, kot referent, ki je zavračal neupravičeno kritiko nekaterih delegatov, ker take kritike poverjeničstvo ni zaslužilo. Omenil je, da imajo kritike demagoški namen, delati teren za gotove osebe iz ozadja, ker smo pred volitvami nove uprave.

Tajniško poročilo je bilo nato sprejeto z ogromno večino, in sta proti glasovala le dva delegata.

Ker je bila ura že skoraj ¼3. popoldne je zaključil tov. poverjenik zborovanje.

Delovanje odsekov.

Ob ¼4. uri popoldne so se zbrali na državnem moškem učiteljskem vsi odseki, ki so imeli nalogo pregledati vse predloge posameznih učiteljskih društev in na podlagi teh sestaviti predloge skupščini v odobritev.

Vsi na skupščini sprejeti predlogi bodo objavljeni v prihodnji številki.

Koncert učiteljskega pevskega zbora.

Zvečer ob ¼9. uri se je vršil v dvorani Delavske zbornice zelo lepo in dobro uspeš koncert našega pevskega zbora. Dvorana je bila nabit polna. Koncerta so se udeležili vsi delegati in mnogo učiteljstva iz Ljubljane in okolice.

Po koncertu je bil družabni sestanek v restavraciji Bellevue, ki se ga je udeležilo veliko število učiteljstva.

Nadaljevanje skupščine.

V nedeljo dne 21. t. m. se je nadaljevalo delo skupščine in je prišlo kot prva točka na dnevni red blagajniško poročilo.

Tov. Grum je podal naslednje:

Pojasnilo k blagajniškemu poročilu.

Členjena delegacija ima v »Učit. Tovarišu« št. 42. l. l. detajliran proračun za upravno leto 1929./30. in v »Učit. Tovarišu« št. 1. t. l. istotako podroben račun UJU, »Zvončka« in Mladinske Matice.

Ker sta proračun in račun podana točno in jasno, zato se ne bom spuščal v podrobnosti, temveč bom podal le najvažnejši komentar k posameznim računskim postavkam. Kar se tiče proračuna, moram omeniti:

a) Za »Učiteljskega Tov.« je predvidena za bodoče poslovno leto večja vsota nego lani, to pa zaradi tega, ker je v letošnjem proračunu 12 števil s 6 stranmi. Ta presežek se bo kril prav tako iz inseratov, kakor lanske leto.

b) Istotako je tisk »Popotnika« letos dražji, in sicer se je dvignil od 63.500 Din na 70.300 Din, to pa zaradi tega, ker se tiska list sedaj v bogisti tisku. Ostale postavke veljajo za oba lista. Pripomniti pa moram, da se je postavka uredniškega honorarja »Popotnika« zvišala od 5000 Din na 6000 Din, sotrudiški honorar pa od 4000 Din na 8000 Din, vsled sklepa širjega sosveta z dne 8. decembra 1928, naj se plačajo tiskovne pole sotrudišnikom »Popotnika« a 400 Din.

c) Potnine ožjega sosveta so v letošnjem proračunu za 500 Din večje, nasprotno so pa potnine za seje poverjenikov za 1000 Din manjše. Potnine pokrajinske skupščine so se znižale za 3000 Din, istotako potnine glavne skupščine za 3700 Din, potnine poverjeničstva pa so se zmanjšale za 2000 Din. Glede potnin je proračun zmanjšan skupaj za 9200 Din.

č) Honorarji so isti kakor lanske leto, črtan je le honorar referenta šolsko-upravnih odsekov v znesku 3600 Din in honorar zunanjih dopisnikov »Učit. Tovariša« v znesku 1500 Din.

d) Poštne vrednote in koliki so znižani v letošnjem proračunu za 3000 Din, telefon, kurjava in razsvetljava pa za 1000 Din, pisarniške potrebe in drugo pa smo morali dvigniti od 3000 Din na 8000 Din, tako da smo ta del stroškov povečali v primeru z lanskimi za 1000 Din.

e) Ostale postavke so v računu UJU iste kakor lanske leto. Tisk »Zvončka« pa je padel v nakladi za 500 komadov in vsled tega tudi v tisku od 48.600 Din na 43.900 Din. Vse druge postavke se ujemajo z lanskimi.

Nekatere podatke in pojasnila bo podal cenjeni delegaciji tudi revizijski odsek, ki je račune in knjigovodstvo točno pregledal in si napravil svoje beležke.

Članarina ostane ista kakor doslej, t. j. letno 110 Din za poverjeničstvo.

V proračunu za tekoče leto so tudi prispevki za Zvezo državnih nameščencev in za Pevski zbor UJU. Kar se teh prispevkov tiče, moram konstatirati, da je pokrajinska skupščina sprejela sklep za obvezno pobiranje teh prispevkov. Ta sklep je bil sprejet z ogromno večino delegatov in bi se morala pokoriti tudi ona manjšina, ki se slučajno ni strinjala s predlogom, odnosno s takim sklepom. To bi zahtevala stanovska zavest, stanovska solidarnost in stanovska disciplina.

Ako bi se ta društva v tem primeru ne postavila na meko opozicionalno stališče, bi s tem pokazala svojo organizacijsko zrelost, ker bi se uklonila sklepom večine in ta sklep tudi izvrševala, akoravno proti svoji volji. Na drugi strani pa bi omenjena društva skušala porabiti prvo priliko, t. j. zopet na pokrajinski skupščini, da se ta sklep revidira, odnosno anulira. Pokrajinska skupščina je ta sklep sprejela in pokrajinska skupščina je zopet tisti forum, ki svoje sklepe lahko izpreminja ali pa kratkoma anulira. Sklepi pokrajinske skupščine, četudi so mogoče sprejeti s kako formalno napako, nam morajo biti sveti in se moramo po njih ravnati toliko časa, dokler jih delegacija vnovič ne izpremeni. To zahtevajo, kakor že prej omenjeno, stanovska zavest, disciplina in solidarnost. Naše geslo naj bo vedno: »Eden za vse, vse za enega.« Taka mora biti organizacija, ako hočemo biti deležni njenih sadov in sadu svojega stanovskega dela.

Dogodilo so se pa v zadnjem času v naši organizaciji, pri nekaterih društvenih pojavi, ki so tako rekoč ubijali organsko moralo v naših stanovskih vrstah ter začeli tako razdirati idealno in smiselno delo našega idealno mislečega učiteljstva. Taki pojavi so rakarana na našem stanovskem organizmu in jih moramo z vsemi razpoložljivimi sredstvi čimprej odpraviti, ako hočemo ohraniti organizacijo zdravo in krepko in ako nečemo, rla bi zavladala v njej anarhija, ki bi v kratkem času podrla vse pozitivno delo slovenskega učiteljstva izza prvih dob obstoja pa do danes.

Te besede se nanašajo na ona učiteljska društva, ki so sklep pokrajinske skupščine glede prispevanja Zvezi državnih nameščencev in Pevskemu zboru samolastno in samovoljno, brez odobrenja pokrajinske skupščine ukinila.

Zaradi tega apeliram na vsa društva in na vse članstvo, da se danes izjavimo, ali prispevamo obvezno za Zbor in Zvezo z določenim prispevkom vsi, brez izjeme, ali ne. V prvem primeru podpremo moralno in materialno Pevski zbor, ki igra važno vlogo med slovenskim učiteljskim in izvršuje še važnejšo misijo med slovenskim narodom. V drugem slučaju pa smo člani velike Jugoslovenske unije državnih nameščencev, ki deluje v dobrobit vsega državnega nameščenstva, tedaj tudi učiteljska, držec se gesla: »Le v slogi in v skupnem nastopu je naša moč in naš spase«.

Toliko o proračunu.

Kar se tiče računa samega, imate podrobno poročilo pred seboj, istotako tudi o prispevkih za učiteljski naraščaj in samoljubno obrazovalno akcijo, dalje tudi račun o Mladinski Matici in »Zvončku«. Če želi kdo kakoga stvarnega pojasnila, sem mu takoj na razpolago. S tem končam svoje poročilo in ga dam v razpravo.

Po sklepu, dovolite mi še par opomb. Uvodoma moram konstatirati, da se nisem prejel mesečne prijave za junij od učiteljskega društva Črnomelj. Dalje so ostala nekatera društva še na dolgu z znatnimi zneski. Prosim, da ta društva stare dolgove čimprej poravnajo, najkasneje pa z nastopom novega šolskega leta. V novem šolskem letu moramo stopiti očisti vsi stari dolgov in začetni moramo svoje denarno poslovanje popolnoma na novo. Članarino skušajte pobirati v bodočem letu vnaprej, da se takoj izognemo nerednostim in nepotrebnim dolgovanjem.

Novo mesečne prijave in nove članske sezname prejmete koncem avgusta ali začetkom septembra in prosim, da jih takoj po prejemu sestavite in pošljete poverjeništvu kakor običajno, a točno do določenega roka. Mesečne prijave in članski sezname naj bodo vestno izpolnjeni. Število članstva v novem članskem seznamu se mora ujemati z mesečno prijavo v juniju lanskega leta ter s številom v juliju in avgustu pristopivših in izstopivših članov, ki morajo biti označeni imenom v mesečni prijavi za september. Kajti vsak član plača letno članarino od 1. julija do 30. junija v 10 mesečnih obrokih, počenši s 1. septembrom in za to plačajo člani, ki so pristopili v juliju in avgustu, celoletno članarino.

ZOPET BURNA DEBATA.

Po prečitanih pojasnilih, ki jih je podal tov. blagajnik in ker se ni javil nihče več k debati o računu in bilanci poverjeništv, »Zvončka« in Mladinske Matice, je dal poverjenik vse to na glasovanje, kar je bilo soglasno odobreno.

Po odobritvi računa se je razvila zeta burna debata, ki jo je povzročil tov. Šmajdek, ki je zahteval besedo k že odobrenemu računu, kar pa je bilo odklonjeno z vsemi proti 4 glasovom. Naka je zaklical tovariš Šmajdek: »Dobro ste se zmazali«.

K besedi se je oglasil tov. Hren, ki je opozarjal na dostojanstvo naših skupščin in tako, ki jo tpmo na ugledu zaradi nastopanja poedincev. Pravi voditelji opozicije se skrivajto zadaj in so dali referate delegatom, ki potem ne znajo zagovarjati svojega stališča.

Med to debato je tov. Pahor priznal, da je on sestavil ono obširno kritiko, ki jo je prejšnji dan prečital tov. Tavčar, in skuša opravičiti svoje postopanje, češ, da ni bil od društva izvoljen za delegata in da lani nekdo njegovo poročilo ni prišlo v zapisnik. Ogromna večina delegacije je ostro obsojala njegovo postopanje.

O zadevi so debatirali tov. Hren, Pahor, Hreščak, Skulj, Mlekuž in Šestan.

Po končani debati je podal nadzorni odbor svoje poročilo.

REVIZIJSKI ZAPISNIK,

sestavljen o priliki revizije knjig in računov poverjeništv UJU — Ljubljana, dne 10. junija 1929.

Revizija se je vršila: dne 28. decembra 1928, 28. marca 1929, 10. junija 1929.

Navzočni: člana nadzorstva Fran Skulj in Ivanjšič Ljudevit ter glavni blagajnik Rado Grum.

A. Knjigovodstvo.

Pri vseh revizijah sva pregledala posamezne vknjižene postavke ter ugotovila, da se vknjižuje vse sproti in da je vsaka stran v dnevniku kontrolirana in pravilno sešeta. Vodi se amerikanski dnevnik z vsemi potrebnimi pomožnimi knjigami, kar je pri ogromnem prometu 3.365.768/32 Din neobhodno potrebno. Vse vknjižene postavke sva primerjala s prilogami ter našla vse v najlepšem redu. Prenosi so v vseh knjigah pravilni.

B. Denarno stanje.

a) Blagajna: Prenos salda računa UJU iz leta 1927/28. v znesku 546/30 Din je pravilen, prav tako je pravilen tudi prenos salda »Zvončka« v znesku 348/21 Din. Koncem leta 1928/29. znaša saldo računa UJU 1865/35 Din in saldo »Zvončka« pa 126/01 Din, torej je skupno blagajniško stanje 1991/36 Din, kateri znesek se nahaja v blagajni.

b) Poštna hranilnica: Prenos salda UJU iz l. 1927/28. v znesku 2870/87 Din in »Zvončka« v znesku 1524/87 Din sta pravilna in se ujemata z izpiski. Koncem leta znaša saldo UJU 462/41 Din in »Zvončka« pa 1307/02 Din, ki sta istotako pravilna.

c) Dolžniki: Saldo dolžnikov koncem leta 1927/28. je znašal 134.482/50 Din, saldo dolžnikov koncem leta 1928/29. pa 73.436/97 Din, vsled česar se je dolg pri dolžnikih znižal v tekočem letu za 61.045/71 Din, kar je

razveselilo dejstvo in znamenje, da do biva naša organizacija na gospodarskem polju realna tla. Nikogar pa naj ne zavede ta ugodni položaj v napačno naziranje ali celo v indolentnost napram organizaciji. Dolg pri »Zvončku« v znesku 33.319/45 Din je v tekočem letu padel na 32.227/25 Din. — Konstatirala sva, da se je izvršil pri dolžnikih UJU 32/5% odpis, pri dolžnikih »Zvončka« pa 46% odpis. Začetkom leta so dolgovala društva glavni upravi 54.592/60 Din, koncem leta pa znaša ta dolg le 12.035/84 Din, tedaj se je znižal za 42.556/76 Din. Ta znesek bi pa odpadel, ako bi društva storila svojo dolžnost in pravočasno poravnala svoje dolgove napram poverjeništvu, oziroma ako bi se z mesečno prijavo istočasno nekakal tudi v prijavi označili znesek. To bi bilo pa dosegljivo le na ta način, ako bi članstvo društvom prispevke vplačalo naprej. Iz glavne knjige društev povzamemo, da dolgujejo znatne zneske še sledeča društva: Brežice-Sevnica, Črnomelj, Ljubljana okolica (stari dolg), Marenberg, Novo mesto. Dalje sva konstatirala, da niso poslala mesečnih prijav za junij še sledeča društva: Črnomelj in Murska Sobota, t. j. znak nerednosti in je treba v bodoče uporabiti vsa razpoložljiva sredstva, da se take nerednosti odpravijo in upostavi red, kakršnega si želi organizacija in kakršnega je vredno učiteljsvo.

d) Upniki: Med upniki je edina Učiteljska tiskarna, ki ji dolguje UJU račun 23.568/04 Din, račun »Zvončka« pa 4708/25 Din, torej znaša skupni dolg 28.276/29 Din, ki je krit z visokimi aktivami, kar je razvidno iz računa samega.

e) »Učiteljski Tovariš« je pokazal v tekočem letu ugodnejši finančni efekt, in to predvsem zaradi povišanja inseratnih vplačil. Tisk »Učit. Tov.« je bil v proračunu 139.400 Din, iz letnega računa pa uvidimo, da je znašal ta s prilogami vred 150.858/50 Din, vsled česar je proračun prekoračen za 11.458/50 Din, kateri znesek pa je krit z inserati v »Učit. Tov.«.

f) »Popotnik«: Stroški »Popotnika« so se v tekočem letu precej zvišali, in sicer zaradi povišanja stroškovniškega honorarja in zaradi boris tiska. Po proračunu je določen tisk na 63.500 Din, iz računa pa posnamemo, da se je za dvignil na 88.794 Din in je tako proračun prekoračen za 25.294 Din, kateri znesek pa je krit deloma s suficitom »Popotnika« samega in deloma z inserati »Učit. Tov.«.

g) »Zvonček« se je tiskal v tekočem letu v 2500 izvodi, torej 500 izvodov manj nego lansko leto. Tisk je bil po proračunu določen na 48.600 Din, iz računa pa je razvidno, da se je izdalo za tisk 50.952/25 Din, vsled česar je bil proračun prekoračen za 2352/25 Din. To prekoračenje je istotako krito z inserati »Učit. Tov.«.

h) Kar se tiče učiteljske samoljubno obrazovalne akcije in učiteljskega naraščaja ima ta podroben obračun v »Učit. Tovarišu«.

i) Upravni stroški so bili v tekočem letu manjši od proračuna za 2906/10 Din, razni stroški pa so se zvišali preko proračuna za 1311/18 Din, torej je pri stroških prebitka 1594/92 Din.

j) Prispevki poverjeništv: Poverjeništv je prejelo v letu 1928/29. od članstva 30.200 Din. Ta znesek je mnogo premafjen za vzdrževanje takega organizacijskega aparata, ker stane samo uprava listov 20.400 Din brez vseh drugih stroškov, ki znašajo letno nad 100.000 Din. Za vse te upravne stroške je treba najti kritja zato v drugih kontih, kakor stanovskih listih, predvsem pa v inseratih »Učit. Tov.«.

k) Mladinska Matica je v letošnjem letu finančno in moralno izvrstno uspela in izkazuje prav lep napredek, kar je razvidno iz letnega računa samega.

l) Inseratom »Učit. Tov.« se moramo zahvaliti, da je letošnji finančno stanje poverjeništv tako povoljno. Že lansko leto so izkazovali inserati znatno vsoto, letos pa se je ta povišala na 19.422/45 Din.

m) Organizacijski fond in naložbe se ujemajo z letnim računom in s predloženimi knjigami.

n) Pri premečinah se je odpisalo 15% in znaša vrednost premečin 11.671 Din, kar je komaj tretjina celotne vrednosti.

o) Predvidena rezerva pasiv je le ravnovesje aktivnega premečenja in je za organizacijo plus.

C. Račun.

V računu UJU in v računu »Zvončka« a) promet, b) bilanca se posamezne postavke popolnoma ujemajo s saldi, izkazanimi v glavni knjigi, ter so oni s subkonti v popolnem skladu s pomožnimi knjigami.

D. Splošno.

a) Pri reviziji sva opazila, da je še mnogo kazenskih znamk, kar je znak velike poveršnosti in dopisovanju s strani dopisnikov in društev. V prihodnje se naj to nepotrebnih izdatki zaračunavajo društvom.

b) Zadeva marenberškega društva. Odpis leta 1926. v znesku 484 Din je nepravilen kakor tudi odpis iz leta 1927. v znesku 284/50 Din, ker je prispevek določen vsako leto na 122 Din. Ta se ne izprememi, ako ga članstvo plačuje v 12 ali 10 mesečnih obrokih. Zato bi moralo društvo oba odpisana zneska v skupnem iznosu 768/50 Din glavni blagajni, odnosno upravi povrniti. Član prične pa plačevati z dnem prijave.

Število članstva v mesečnih prijavah je sicer pravilno, dognala pa sva iz glavnih knjig, da so te zelo neredno prihajale, in sicer leta 1926. šele 23. februarja 1927. za september in dalje, l. 1927. prve šele 19. januarja 1928. in l. 1928./29. šele 8. januarja 1929. Tudi v dopisih učiteljskega društva označena pla-

čila so pravilna in se ujemajo z glavno knjigo. Ne ujema se pa obremenitev društva na podlagi mesečnih prijav in na podlagi številne članstva. Poverjeništv je obremenilo društvo v 10 mesečnih obrokih po 12/20 Din, dočim je društvo razdelilo celoletni prispevek 122 Din na 12 obrokov, kar ni v skladu s sklepom pokrajinske skupščine in je v tem pogledu edino društvo, ki se drži takega plačevanja. Diferenca priznanega dolga 1572/40 Din in dolga, ki ga izkazuje poverjeništv v znesku 2256/10 Din je nastala vsled tega, ker plačuje društvo v 12 obrokih, zaračunalo pa je v letih 1927/28. le 10 obrokov od septembra dalje, pozabilo pa je na julij in avgust po 344/43 Din + 2 v skupnem znesku 688/86 Din. Poverjeništv stoji na pravem stališču in v dokaz temu prilagamo izpisek, sestavljen na podlagi društvenega dopisa z dne 29. maja 1929., ki izkazuje saldo v breme 2263/35 Din, torej za 7/25 Din več nego saldo poverjeništv. Ugotovila sva, da se je plačalo na salda iz leta 1927/28. in sicer: 20. julija 1928. — 2000 Din, naslednje plačilo pa je sledilo šele 14. januarja 1929. v znesku 1700 Din, nadalje pa, kakor se potrjuje tudi v dopisu, ni nekazanega nobenega zneska — torej se je kršil tudi v tem pogledu sklep celokupne skupščine.

c) Poslanica g. Knafliča. Na dopis, ki ga je poslal g. Knaflič posameznim učiteljskim društvom, sva ugotovila, kakor sledi:

Ad I. Tov. Šijanec ni prejel iz blagajne poverjeništv UJU, Ljubljana, za potovanje v Beograd nobenega zneska, ampak so prejeli po 1050 Din sledeči tovariši: Grum, Dimnik, Kopal, Skulj, Ribičič, Tomazič, Gnus, Mervič, Hren in Musek. Na potrdilih o prejemu so originalni podpisi, vsi čitljivi in je trditve, navedena v dopisu g. Knafliča pod I. sub. 1, 2, 3., s tem ovržena. Pov. se je glede plačevanja potnin v tem slučaju držalo sklepa ožjega sosveta z dne 3. avg. 1926., ki določa, da plačajo potnine članom ožjega sosveta, ki so istočasno društ. predsedniki, društva sama, ako imajo razpoložljivi kapital. To je storilo tudi učiteljsko društvo za mariborsko okolico in je izplačalo tov. Šijanecu za to potrebni znesek. Dalje moramo ovreči trditve gosp. Knafliča, da se je izplačalo potnine 16 članom, in to iz sledečih razlogov. Ožji svet je štel 12 članov + urednik in blagajnik, ki sta bila kooptirana po pravilniku. Poleg tega sta se udeležila te skupščine tudi člana glavnega odbora tov. Anton Gnus in tov. Ivan Tomazič iz Maribora. Vsled česar nastane številu 16 manj 6 članov, za katere so plačala društva, dobimo število 10, ki odgovarja istinitim izdatkom. Iz teh podatkov je razvidno, da nimajo trditve iznešene pod arab. 1, 2, 3. abc nobenega pomena.

Ad II. Revizorja sta ugotovila, da so člani ožjega sosveta ne baje, ampak istinito poravnali tožbene stroške 3000 Din v zadevi Mencin-Knaflič. Ker je nepravilno, da posamezni člani ožjega sosveta krijejo izdatke, ki so v najtesnejši zvezi z organizacijo, je revizijski odtsek lansko leto stavlil gospodarskemu odtoku, oziroma delegaciji predlog, da povrne te stroške članom ožjega sosveta. Ker sta bila gospodarski odtok in delegacija dovolj informirana, za katero tožbo gre, sta gospodarski odtok in delegacija odobrila predlog brez ugovora. Ako se zdi delegaciji potrebno, da razen nadzorstva še ponovno ugotovi faktično stanje, so priloge na razpolago.

Predlog.

Iz podanega poročila je razvidno, da je knjigovodstvo poverjeništv UJU, Ljubljana, v vzornem redu, pregledno, jasno v vseh podrobnostih, temeljito in istinito. Zato predlagava blagajničarju tov. R. Grumu in poverjeništvu absolutorij, obenem pa tovarišu Grumu za njegovo vestno in natančno uradovanje priznanje in zahvalo.

Z debato o revizijskem poročilu, ki so se je udeležili tov. Arrigler, Šumer, Šestan, Knaflič in Skulj, je bila končno poravnana zadeva Knaflič-Skulj.

Nato je bil predlog nadzornega odbora soglasno sprejet.

Vdlitve.

Razen volitev ožjega sosveta, ki so bile izvršene po listkih, so se vršile vse volitve z vzklikom. Izvoljeni so bili:

Za glavnega blagajnika tovariš Grum.

Za urednika »Učiteljskega Tovariša« tov. Dimnik.

V uredništvo »Popotnika« tov. Dr. Žgeč, Vranc in Osterc.

Za člane glavnega odbora tov. Lapajne, Hren in Dimnik, za namestnika pa Šestan.

V gospodarski svet tov. Skulj, Grum, Lapajne, Kocjančič, Hren, Gosak.

V odbor Mladinske Matice so bili izvoljeni vsi dosedanji člani, z naročilom, da kooptirajo v odbor še tov. Gruma in Zerjava.

Ker je bil predlagan poleg glavnega urednika in eksekutive, ki sedaj sodeluje pri redigiranju »Učit. Tov.« tudi uredniški konzorcij, ki naj bi bil dodeljen uredniku in eksekutivi, so bili izvoljeni v istega tov. Ribičič, Lebarjeva in Pahor.

V nadzorstvo so bili izvoljeni tov. Ivanjšič, Ivanuš in Lušin.

Za ostale odseke je dala skupščina pooblastilo ožjemu sosvetu, da isti sestavi te odseke po svoji uvidenosti in stvarni potrebi z odobritvijo seje širjega sosveta.

Ožji sosvet.

Po končanem skrutinju je bilo ugotovljeno, da so izvoljeni v ožji svet naslednji tov.: Skulj Andrej, Lapajne Josip, Ribičič

Josip, Gosak Josip, Mervič Anton, Gobec Regina, Hočvar Ciril, Kopal Josip, Musek Ljudevit, Plavšak Robert, Hren Anton, Šijanec Ludvik. Za namestnike pa tov.: Polak Janko, Požar Vlado in Grčar Viktor.

Proračun.

Pri proračunu se je razvila debata zaradi postavk za pevski zbor in Zvezo državnih nameščencev. K stvari so govorili tov.: Gosak, Zagar, Šestan, Roš, Hočvar, Kumelj, Mlekuž, Lulič, Zupančič, Šterk.

Kljub temu, da je predvideno to že v poslovniku, je bil ponovno stavljen sledeči predlog: Vsi sklepi glede dajatev okrajnih učiteljskih društev, sprejeti na skupščini, so za vsa društva obvezni. — Predlog je bil sprejet z vsemi glasovi proti 8.

Tov. Šmajdek je ugotavljal, da cene za stanovski tisk, navedene v proračunu ne odgovarjajo cenam v pogodbi z Učit. tiskarno.

Po pojasnilih tov. Gruma, da je proračun sestavljen točno po pogodbi z Učit. tisk. in da Šmajdkove navedbe niso pravilne, je bil proračun odobren.

Poročila in predlogi odsekov.

Vsi predlogi, ki so bili sprejeti v odsekih in potrjeni od skupščine, bodo objavljeni v prihodnji številki »Učit. Tovariša«.

Slučajnosti.

Pri slučajnostih se je razvila debata o prekmurskem šolstvu in je bilo sklenjeno, da se tudi letos vrši prva seja ožjega sosveta v Prekmurju. Kraj določi poverjeništv. O tej stvari so debatirali tov. Skulj, Dimnik, Peternel, Hočvar in Pirnat.

Po nekaterih pojasnilih, ki so jih zahtevali posamezni delegati, je zaključil tovariš Skulj skupščino ob 1/5. uri popoldne in se zahvalil delegatom za njihovo sodelovanje.

N. M.

Kmetško nadaljevalno šolstvo.

—nš Uprava oblasne kmetijske šole v St. Jurju ob južni žel. prosi cenjeno učiteljsvo, da opozori primerne kmetijske fante, zlasti absolvente kmetško-nadaljevalnih šol na razpis v strokovnem in dnevnem časopisju glede sprejema gojencev v zavod v novem šolskem letu 1929/30., ki se začne dne 7. oktobra. Tozadevne prošnje je treba vpslati na upravo zavoda do konca avgusta.

KMETSKO NADALJEVALNO ŠOLSTVO V MARIBORSKI OBLASTI.

O priliki delovnega občestva učiteljev kmetško-nadaljevalnih šol dne 3. in 4. maja 1929. je bil izvoljen svet učiteljev, ki se je na svoji prvi seji dne 20. junija 1929. konstituiral sledeče: predsednik Josip Gosak, šolski upravitelj, T. Harje; tajnik Franc Kramer, šolski upravitelj, Sv. Peter-Mbr.; odbornika: Miloš Verk, šolski upravitelj, Sv. Križ-Slatina, Josip Titan, šolski upravitelj, Puonci; poročevalci Miroslav Vennigerholz, učitelj, Središče ob Dr.

Sklepi: 1. Vsaka obstoječa in na novo se snujoča šola dobi »Seznam najpotrebnejših učil za kmetške nadaljevalne šole«. Za »Seznam« učni načrt in pravilnik je zaposliti pri komisarijatu oblasne samouprave mariborske oblasti v Mariboru.

2. O priliki delovnega občestva l. 1930. se vrši razstava učil kmetško-nadaljevalnih šol. Vse šole razstavijo najboljše nabavljena, samoizdelana in domača učila.

3. Učila iz inozemstva naroča skupno referent za kmetško-nadaljevalno šolstvo. Prijave je poslati do 1. septembra referentu.

4. Oblastna centralna knjižnica za kmetško-nadaljevalno šolstvo je začela poslovati. Naenkrat se izposodita največ 2 knjigi za dobo dveh mesecev.

5. Kmetško-nadaljevalne šole naj ohranijo stik v poletni dobi z učenci in ljudstvom potom pogostih ekskurzij.

6. O priliki uvodnega tečaja meseca septembra prevzamejo predavanja nekateri dosedanji voditelji kmetško-nadaljevalnih šol o temi: Pedagoško-metodični postopek na kmetško-nadaljevalnih šolah.

7. UJU posreduje, da se prepusti organizacija in vodstvo kmetško-nadaljevalnih šol poedinim oblasnim samoupravam.

8. V zadevah — kakor sprememba pravilnika, pritožbah, željah, sporih itd., se je obračati na izvoljeni svet učiteljev kmetško-nadaljevalnih šol mariborske oblasti, kajti on edini je kompetenten posredovati med strankami in oblastjo.

Venniger...

Ure, zlatnine in srebrnine na obroke M. JLGGERJEV SIN, Maribor

Gosposka ulica 15.

Pletene spomladanske kostume, lumberje, jumperje, telovnike, nogavice i. t. d. izdeluje najceneje tvrdka

FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ulica 7.

Naročila v najkrajšem času. Vedno najnovejši vzorci.

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepa oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. — Naročila točno po povzetju.

Glavna skupščina UJU v Zagrebu

Program in navodila

za IV. kongres in IX. glavno skupščino Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva, ki se vrši v veliki dvorani borze v Zagrebu dne 16., 17. in 18. avgusta 1929.

A. Predpriprave za kongres in skupščino.

I. Seja glavnega odbora UJU se vrši v mali dvorani borze dne 16. avgusta 1929. ob 9. uri predpoldne.

Dnevni red.

1. Poročilo izvršnega odbora.
2. Predlogi za skupščino.
3. Sporazum o delu na konferenci delegatov.

II. Konferenca glavnega odbora UJU in delegatov učiteljskih društev ob 5. uri popoldne v veliki dvorani borze.

Dnevni red.

1. Otvoritev.
2. Oddaja pooblastil v smislu čl. 14. pravil UJU in čl. 17. poslovnika.
3. Nominiranje članov za 4 odseke, za pisnikarjev in overovateljev zapisnika.
- Zvečer ob 9. uri bo družabni sestanek. (Lokal se objavi naknadno).

B. IV. učiteljski kongres.

1. Otvoritev (17. avgusta ob 9. uri v veliki dvorani borze).
2. Volitev odsekov, zapisnikarjev in overovateljev zapisnika.
3. Pozdravi.
4. Poročilo o delu glavnega in nadzornega odbora.
5. Proračun udruženja za l. 1929./30.

Potem pojdejo zborovalci v povorki pred spomenik vladike Jos. Jur. Strossmayerja, kjer položi predsednik UJU venec v imenu vsega učiteljstva v državi pred spomenik.

Isti dan se otvori ob 11. in pol v šoli na Kaptolu razstava šolskih in učiteljskih kulturnih del.

Ob 1. uri popoldne je svečan banket za predstavnike udruženih društev.

Popoldne bodo poslovali samo odseki. Odposlanstvo kongresa bo položilo na mirogoju vence na grobove prvakov jugoslovenske misli Ljudevitu Gaju in tov. ter hrv. učit. prvakov Ivana Filipovića, Dav. Trstenjaka in ostalih.

17. avgusta se vrši koncert Pevskega zbora UJU Ljubljana v zagrebškem »Zboru«, Martičeva ulica poleg Borze. Koncert prične ob 9. uri.

Po koncertu »Učiteljska zabava« na vrtu »Zbora«, v slučaju dežja pa v dvorani in notranjih prostorih.

C. Glavna skupščina.

18. avgusta popoldne.

Dnevni red.

1. Otvoritev. (Ob 8. uri zjutraj).
2. Poročilo verifikacijskega odseka.
3. Razdeljen in nerazdeljen pouk, referira g. Josip Škavič, zagrebški poverj. UJU.
4. O socialnem skrbstvu in zaščiti šolske mladine.
5. Šola v službi pomirjenja narodov, referira g. Tihomir Kostić.
6. Poročila odsekov.
7. Predlogi.
8. Sprejetje resolucije.
9. Volitev nove uprave: glavnega in nadzornega odbora UJU.

Ako se ne bo moglo končati s programom popoldne — se nadaljuje zborovanje popoldne ob 3. uri.

Zvečer ob 8. uri se vrši svečana operna predstava v gledališču na Trgu Kralja Aleksandra na čast udeležencev učiteljskega kongresa in skupščine.

Razgledovanje mesta — Izleti.

Vse dni med skupščino bo organizirano ogledovanje mesta in njegovih znamenitosti in okolice.

Izleti v bližnjo in daljno okolico Zagreba bodo natamneje javljeni naknadno, a predhodno v kratko orisani.

Izletnike na vse strani bodo vodili posebni vodniki. Poskrbljeno bo tudi za razne olajšave. Poseben odsek je določil naslednje izlete (pol-, celo- dva- in tridnevne):

1. Podsused s Savo in starim mestom Medvedgrad, Šestine, Kraljičin Zdenac, Mirogoj in Buhovac, čez Gračane na Sleme vrh Zagrebačke gore, Samobor — vse v pol dneva.
2. Avtomobilski izlet skozi Hrvatsko Zagorje v Krapino, Trohošćano in Lepoglavo, v enem dnevu.
3. Plitvička jezera (v enem dnevu z avtomobilom ali v dveh dneh z železnico).
4. Hrv. Primorje (dva ali več dni) do Sušaka od tu z železnico skozi Hrv. Gorski Kotor po obali Hrv. Primorja na otoka Krk in Rab.

Izleti se vršijo v dneh kongresa, a večji od 19. avgusta dalje.

Za izlete pod 1. znašajo skupni stroški 20—50 Din. Za izlete pod 2. okoli 100 Din, pod 3. okoli 300 Din, pod 4. 300—400 Din.

Za izlete se je čimprej javiti na naslov: Dr. Franjo Mandić, profesor, Zagreb, Đorđićeva ul. 24.

Navodila za kongres v Zagrebu.

Kdor se udeleži kongresa v Zagrebu in želi, da se mu tamkaj preskrbi stanovanje, naj to sporoči na naslov: Josip Škavič, prof., Zagreb, Pantovčak br. 42. Prijave naj se pošiljajo edino na ta naslov in najkasneje do

5. avgusta. Za pozneje ali na drug naslov vposlane prijave zagrebško poverništvo ne more odgovorjati. V prijavi naj vsakdo navede točno svoj naslov in tudi, ali želi imeti skupno stanovanje, sobo v privatni hiši ali v hotelu.

Javijo naj se tudi oni, ki si bodo preskrbeli sami stanovanje. Vsakdo naj javi dan in uro prihoda, da dobi do 10. avgusta odgovor glede stanovanja. Kdor se ne prijavi, nima pravice zahtevati stanovanja od stanovanjskega odseka. V prijavitelj naj vsakdo navede ali je delegat ali predsednik društva ali član poverništva, ali pa prihaja na kongres brez posebne funkcije.

Prehrana bo dobra in po zmernih cenah. Gnječje ma bo nikjer. Preskrbljeno bo tudi za ceno prehrano, ravno tako dobro, za one, ki bodo to zahtevali. Ravno tako se bodo nekateri lahko poslužili hrane v »Zdravljaku«.

Sprejem.

Na glavnem kolodvoru v Zagrebu bo od 15. avgusta zjutraj pa do 17. dopoldne urejena posebna pisarna za vsako poverništvo (Beograd Sarajevo, Split, Ljubljana in Zagreb), ki bo dajala vsa potrebna navodila, odkazovala stanovanja itd. Vsakdo naj se javi v pisarni svojega poverništva.

Vsi naj izstopijo na glavnem kolodvoru. Centralni biro za vsa navodila in priporočila bo vse dni v Bogičevi ul. 7, telefon: 6004 a vsa navodila in razporedi bodo javljeni na plakatih v skupščinskih prostorih na hodnikih borze.

Na kolodvoru dobi vsak udeleženec knjižico s programom kongresa, ki bo vsebovala vse, kar je udeležencem potrebno vedeti. Vsakdo dobi tudi kongresni znak in knjigo o mestu Zagrebu.

Prometna sredstva.

V Zagrebu se vrši promet z električnim tramvajem in avtobusi po nizki ceni. Po potrebi bodo urejene tudi vožnje od stanovanj in obratno.

S posebnim tramvajem (št. 3) se more vsakdo odpeljati na Savo (v 10 min.), kjer sta pri mostovih dve veliki kopališči. — Razkun tega so v mestu tri parna kopališča.

Gledališče v Zagrebu (drama, opera in opereta) začne s predstavami 15. avgusta.

UČITELJSKA I ŠKOLSKA IZLOŽBA U ZAGREBU.

Prigodom kongresa Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva, koji će se održati u Zagrebu dne 16., 17. in 18. avgusta o. g. namjerava ovdješnje učiteljstvo osnovnih, građanskih i šegrtskih škola prirediti izložbu učeničkih radova dječje literature, udžbenika i učila, te izložbu učiteljskih kulturnih radova.

Da prikaz razvitka našega školstva bude što tačniji, umoljava se svatko, tko ima kakvih interesantnih bilo pismenih sastavaka, crtarija, ženskih i muških ručnih radnja, interesantnih slika i fotografija, i drugih stvari što zasijecaju u rad osnovne, građanske, stručne i šegrtske škole, da to posudi odboru za navedena tri dana, koji će te stvari odmah po izminuću izložbe u redu povratiti.

Osnovne škole na području zagrebačkoga poverništva također se umoljavaju, da i one pošalju svoje radove, naročito ženskoga i muškoga ručnog rada koji dokazuje karakteristike dotičnoga njihova kraja.

Zamoljavaju se također i drugovi učitelji, koji se zanimaju kojom vrstom kulturnoga rada kao slikarstvom, literaturom naučnom, lijepom ili popularnom; pa gospodarstvom, muzikom itd., da pošalju svoje radove za izložbu do 20. jula o. g.

Ovaj kongres pohodit će najmanje 4000 učitelja iz cijele države, pa izložbeni odbor nastoji već sada, da svojim pripremama dostojno prikaže kako kongresistima tako i građanstvu svoje školstvo i rad učiteljstva.

Sve predmete za izložbu treba slati na g. Marijana Markovca, učitelja gradj. škole — Zagreb, Škola Kaptol, koji daje i sve potrebne informacije o izložbi.

Udruženje Jugoslovenskoga učiteljstva — Poverništvo Zagreb.

Predsjednik: Josip Škavič v. r.

Zbirka za „Učiteljska domova“.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz o prispevkih od obeh polovic razlik: Stogovci (Prekm.): Resman Rado 50 + 0, Ferjančič Tončka 100 + 0 = 150 Din; Dornova: Kožuh Marica 50 + 0, Lenartič Marija 10 + 0, Prelog Avgust 0 + 0, Ivana Svoboda 100 + 0 = 160 Din; Polensak: Podgornik Mirko in Oprauš Adela 20 Din = 40 Din (nista dobila razlik); Šmartno ob Dreti: Josip Poberaj 100 + 0 = 100 Din; Zetale: Jerica Visenjak 100 + 67, Karolina Kodela 41.75 = 208.75 Din; Rače: Mohorko Ivan 50 + 0, Bizjak Franja 50 + 0, Lutman Vokač Marija 100 + 0, Paulšek Marija 50 + 0 (ena oseba 0 + 0) = 250 Din; Petrovčec: Bojce Stefanija 16 + 15, Piano Ana 10 + 9, Zotter Pavla 5 + 5 Wudler Rudolf 26 + 24 (dva nista dobila razlik) = 110 Din; Ljutomer: pisarna sres. šol. nadz.: Karbaš Ivan 100 + 100, Zacherl Slavica 20 + 20 = 240 Din; Vojnik, osnovna šola: Šinigoj Julijan 50 + 50, Požar Tilka 50 + 50, Lapajne Ema 0 + 20, Kern Ivan (v pok.) 100 + 0, Jankovič Pero 50 + 50, Smolnikar Ana 0 + 20, Kvac Marija 0 + 10, Vertačnik Vid 0 + 10 = 460 Din; Breg pri Ptuj: Jamsek Franc 50 + 50, Mazlu Alfonz 50 + 50, Kovač Albina

50 + 50 (dva nista prejela razlik, ena ni plačala) = 300 Din; Fram: Ivanuš Valentin 50 + 50, Kunej Marijana 30 + 0, Mavrič Peter 30 + 20, Skrbinšek Ljudmila 0 + 60 (ena ni dobila razlik, ena ni plačala) = 240 Din; Zavrč: Troha Elza 33 + 0, (štirje niso dobili razlik) = 33 Din; Pameče: Visočnik Andrej 50 + 30 = 80 Din; Crna: Kogelnik Franc 100 + 0, Mihev Ivo 100 + 0, Kuhar Janko 100 + 0 = 300 Din; Sv. Križ pri Ljutomeru: Hayne Josipina 100 + 0, Jureš Ana 50 + 30, Spanger Malika 50 + 30, Spanger Vekoslav 50 + 50 (štirje niso dobili razlik) = 360 Din; Studenci, deklška osnovna šola: Cerjak Zinka 0 + 20, Smerdu Katinka 0 + 20, Gnuš Amalija 0 + 20, Fink Štefka 0 + 20, Cibic Krista 0 + 10, Alt Adela 0 + 20 = 110 Din; Slovenska Bistrica, meščanska šola: Rismal Melhijor 50 + 50, Živko Vinko 50 + 50, Leben Rozina 50 + 50 = 300 Din; Bodonci (Prekm.): Vukan Koloman 60 + 0 (ena ni prejela razlik) = 60 Din; Rogatec: Čenčič Josip 100 + 0, Kudašev Cilka 0 + 25 = 125 Din; Stoperce: Kukovec Eliza 100 + 0 (štirje niso prejeli razlik) = 100 Din; Maribor III. deška osnovna šola: Lukman Ivan 20 + 0, Malenšek Jože 20 + 0, Arko Lavoslav 20 + 0, Faganelli Anton 20 + 0, Murgel Ana 10 + 0, Womer Ivan 20 + 0, Jesih Stefanija 20 + 0, Pirc Stefanija 0 + 20 = 151.80 Din; Kotlje: Sokol Adolf 42 + 39, Sokol Antonija 18 + 17 = 116 Din; Št. Ilj pod Turjakom: Purkhart Josip 80 + 80 (pet jih ni dobilo razlik) = 160 Din; Ribnica na Poh.: Hauptman Ulrik 100 + 100, Klacner Helena 0 + 100 (štirje niso plačali) = 300 Din; Središče: Najzer Ivan 20 + 20, Vennigerholz Mirko 20 + 20, Vittori Srečko 10 + 10, Vittori Andreja 10 + 10, Porekar Angela 10 + 10 = 140 Din; Vuzeznica: Widmajer Ivka 100 + 0, Joško in Ruža Golob 50 + 50 (ena ni prejela razlik) = 200 Din; Majšperk: Predan Zvonko in Frančiška 50 + 50, Koželj Armela 50 + 50, Zrimšek Matilda 10 + 20 (ena ni prejela razlik) = 230 Din; Sv. Duh na Stari gori: Grossmann Ida 50 + 50, Horvatič Andrej 50 + 50, Martinčič Matilda 10 + 10, Štubelj Marija 10 + 0, Zerjav Albert 50 + 0 = 280 Din; Gornja Radgona: Mavrič Karl 100 + 100, Mavrič Ana 100 + 100, Kovačec Marija 50 + 50, Dominkuš Marija 50 + 50 (šest jih ni plačalo) = 600 Din; Pobrežje: Klemenčič Josip 0 + 100, Kerhlaro Franc 0 + 10, Lukman Milka 0 + 10, Novak Pavla 0 + 10, Perovič R. 0 + 10, Molan M. 0 + 10 (ena ni dobila razlik, ena ne da nič) = 150 Din; Sv. Lovrenc na Dr. polju: Sel Ivan 50 + 50, Osenjak Marija 50 + 50, Peršuh Terezija 50 + 0 (dve nista dobili razlik) = 250 Din; Sv. Marjeta niže Ptuj: Čokl Ignacij 73.80 + 67, Čokl Frančiška 47.60 + 43, Krulc Ana 95 + 0, Rauter Otilija 30 + 20, Vittori Josipina 14 + 13 = 410.40 Din; Vransko: Sevnik J. 50 + 50, Rožanc Fr. 50 + 50, Kramar Minka 40 + 40, Jakše Bibijana 30 + 30, Urek Ivan 50 + 50 (pet jih ni plačalo) = 440 Din; Ruše: Črnko Jernej 50 + 50, Likar Marija 20 + 10, Ambruš Ana 50 + 50, Bregant Ana 20 + 20, Bregant Hinko 50 + 50 (eden ni prejel razlik) = 370 Din; Zalec: Knapič Viktor 10 + 5, Pivc Maks 20 + 10, iPve Olga 30 + 10, Petriček Eliška 30 + 10, Vrečer Rajko 40 + 15 = 180 Din; Ormož, osnovna šola: Rosina Adolf 100 + 100, Bratanič Franja 100 + 100, Papst Rikard 50 + 50, Papst Marija 50 + 50, Polak Josipina 50 + 50, Porekar Vlado 20 + 20, Božič Anuša 16 + 16, Rosina Ana 50 + 50 = 872 Din; Serdica (Prekm.): Stibler Julijo 10 + 0 = 10 Din; Polje: Novak Franja 50 + 50 (dva nista dobila razlik) = 100 Din; Maribor IV. deklška osnovna šola: Vodenik Ida 50 + 50, Hribnik Neža 0 + 20, Jezovšek Marija 0 + 30, Savič Emilija 0 + 20 (štiri niso plačale) = 170 Din; Spodnja Poljskava: Podlesnik Franja 100 + 0, Vodošek Marjeta 50 + 0, Gerbič Lambert 20 + 0 = 170 Din; (obvezne 7% inv. pos. à 100 Din so pa darovali: Kopriva Avgust, Kopriva Anica, Velikonja Joško). Vsem darovalcem iskrena hvala! Izkaz se nadaljuje prihodnjč. Prosim za pravočasno vrnitev »Izkazov«! Skupna vsota vseh doslej darovanih prispevkov od razlik znaša 23.197.80 Din. — V Mariboru, 2. julija 1929. — M. Kožuh, blagajnik.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz prispevkov od razlik (nadaljevanje): Sv. Marjeta niže Ptuj: Krulc Ana 95 + 0, Rauter Otilija 30 + 0, Vittori Jožica 14 + 0, Čokl Frančiška 47.60 + 43, Čokl Ignacij 73.80 + 67 (dva nista prejela razlik) = 260.40 Din; Dol. Lendava: Birska Josip 15 + 0, Križ Otilija 15 + 0 = 30 Din (pet jih ni plačalo); Sv. Marko niže Ptuj: Marinič Mirko 50 + 50 (pet jih ni plačalo) = 100 Din; Studenice: Dugar Marica 20 + 0, Živko Janko 20 + 0 (dva nista plačala) = 40 Din; Slov. Bistrica, deklška osnovna šola: Feigel Otilija 20 + 0, Goričan Marija 20 + 0, Ločičnik Amalija 20 + 0, Ložar Ana 20 + 0, Metlika Florentina 10 + 0, Rismal Jelšava 10 + 0 = 100 Din; Sv. Pavel pri Prebodu: Dobriha Hilda 25 + 0, Planer Albert 25 + 0, Planer Marija 10 + 0, Tenšič Marija 15 + 0 (ena ni plačala) = 75 Din; Gomilsko: Miklič Julija 100 + 0, Miklič Marija 100 + 0, Šega Franjo 12 + 0 = 212 Din; Marenberg: Kaučič Olga (otročka vrtnarica) 50 + 0, Fras Pavla 10 + 0, Lešnik Mirko 100 + 0, (šest jih ni prejelo razlik) = 160 Din; Prosenjakovci (Prekm.): Lippai Vendel 50 + 50 (ena ni prejela razlik) = 100 Din; Rogaska Slatina: Glinšek Ivan 100 + 100, Glinšek Ljudmila, učit. v pok. 50 + 50, Maisel Josipina 100 + 100, Ahtik Josipina 0 + 30, Verk Marta 0 + 100, Predan Rudolf 25 + 25, Kit Marija 0 + 30 = 710 Din; Slovenjgradec: pisarna sreskega šolskega nadzornika: Grmovšek Miloš 100 + 50, Arnuš Marija 50 + 30 = 230 Din; Razvanje: Šijanec Ludovik 50 + 50, Šijanec Tončka 50 + 50 (ena ni plačala) = 200 Din; Št. Ilj v Slov. gorici: Košutnik Silvester 50 + 50, Grlinger Roza 50 + 30,

Varujmo naš podmladek!

Naši dijaki morajo v par letih obvladati veliko in težko delo, da zamorejo pridobiti znanje in zmožnosti, ki so jim v življenju potrebne.

Dvakrat dnevno 2—3 žlice

OVOMALTINE

v skodelici toplega mleka, ohrani našo mladino zdravo in močno in ji olajšuj učenje. Ovomaltine ji prinaša koristi za vse življenje. Ko bo pozneje prisljuna začetni za življenjsko borbo, se bo spomnila tega starega, preizkušene sredstva, ki ji bo pomagalo, da zopet pridobi svojo izgubljeno energijo.

Ovomaltine se dobiva povsod, zavoj za 18.50 Din.

Zahtevajte brezplačne vzorce, sklicujoč se na ta list od

Dr. A. WANDER d. d.
ZAGREB.

Kožuh Vilma 100 + 30, Gornik Slavica 35 + 20, Sardoč Adam 40 + 40 (eden ni dobil razlik, eden ni dal) = 445 Din; Rače: Mohorko Ivan 50 + 50, Bizjak Franja 50 + 50, Lutman Marija 100 + 0, Paulšek Marija 50 + 20 (ena ni prejela razlik) = 370 Din; Krog (Prekm.): Hočvar Ciril 100 + 0, Hočvar Marica 10 + 0 (ni prejela razlik), Mlekuž Zora 40 + 0 (ni prejela razlik) = 150 Din; Mežica, meščanska šola: Gorišek Josip 60 + 0, Hergouth Josip 40 + 0 = 100 Din; Sladka gora: Strašek Ivanka 50 + 50 (dve nista dobili razlik) = 100 Din; Jarenina: Čonč Franja 100 + 0, Droč Hortenzija 25 + 0, Droč Janko 25 + 0 (trije niso darovali) = 150 Din; Šmarje pri Jelšah: Šumer Hinko 100 + 0, Cizelj Dora 100 + 0, Šumer Felicita (učit. v pok.) 100 + 0 (eden ni dal, sedem jih ni dobilo razlik) = 300 Din; Črešnjevce: Hren Vojteh 20 + 0, Iglar Metka 80 + 0, Strigl Anton 80 + 0 (dve nista dobili razlik, trije niso darovali) = 180 Din; Lajtersberg-Krčevina: Bratoš Franja 50 + 0, Cvetko Fran 50 + 0, Fürst Marija 20 + 0, Haberman Marija 20 + 0, Lichtenwallner Viktorija 100 + 0, Lovšič Ivan 50 + 0, Mešiček Anka 50 + 0, Pavlin Marija 10 + 0, Rajnar Ida 50 + 0, Rakuš Olga 20 + 0 = 420 Din; Sv. Barbara v Halozah: Kosi Mirko 50 + 0, Korenjak Marica 50 + 0, Visenjak Terezija 50 + 0, Rakuš Martina 50 + 0 = 200 Din; Velika Nedelja: Preindl Jakob 100 + 0, Belšak Ljudevit 50 + 0, Belšak Slavka 50 + 0, Klemenčič Ivanka 50 + 0, Klemenčič Vlado 50 + 0, Gabršček Lucija (učit. v pok.) 100 + 0 = 400 Din; Sv. Vid pri Ptuj: Pernar Ivana 200 + 0, Musek Ljudevit 50 + 0, Musek Antonija 50 + 0, (eden ni daroval) = 300 Din; Ptujška gora: Kerbler Simon 50 + 0, Kerbler Antonija 50 + 0 = 100 Din; Spodnja Sv. Kunčata: From Vekoslav 100 + 0, From Eliza 100 + 0 (ena ni dobila razlik) = 200 Din — Iskrena hvala!

Izkaz ostalih prejemkov za maj in junij: Članarina: Tezno, šola 63 Din; učit. društvo za slovenjebistriški okraj 588 Din; učit. društvo za svetolenartski okraj 744 Din. Darila: O priliki 60letnice Ptujkega učit. društva nabrala tov. Jančič in Korbusova 256.50 Din; Vladimir Leparnik, Maribor, dar od prve plače 100 Din (!) dar učiteljske družbe na izletu po seji širšega sosveta pri tov. Plavšaku v Trbovljah nabral tov. A. Hren 40 Din.

Gosnodarska podjetja: Prekmurske pravljice 1143 Din, zemljevidi 3661 Din, državni grb 71 Din almanah 1919—1929. = 8620 Din.

M. Kožuh, blagajnik.

—k Slovar tujk. Založila Jugoslovenska knjigarna v Ljubljani. Sestavil dr. Bradač. 1929. Str. 174, cena 50 Din za v platno vezan izvod. — Današnje časopise, poučne knjige itd. uporabljajo vedno pogostje tujke, ki jih večkrat niti izobraženci, če ni študiral ravno latinskih šol, pri najboljši volji ne more vseh razumeti. Glede na to potrebuje dober slovar tujk že skoro vsak človek, ki bere liste in knjige. In tak slovar, je navedeni Bradačev. Izrazi so navedeni tako, kot se v slovenščini izgovarjajo ali pišejo, pri vsaki besedi je pa pripisan, iz katerega jezika izhajajo, zato je popolnoma pregleden in praktično izredno uporabljev.

—k Časopis za zgodovino in narodopisje. 3.—4. številka XXIV. letnika je izšla. Letna naročnina za revijo znaša 40 Din. Izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru. Ta številka ima poleg druge precej bogate vsebine tudi dve prav interesantni razpravi Baš Fr.: Maribor, in dr. Kotnik: Slovinski rokopis z Leš pri Prevaljah iz sredine 18. stoletja.

—k Nova literatura. — Izdavaško podjetje Nolit — Beograd, Cara Oroša 15. — Izašao je dvobroj pet-šest mesečnog časopisa za kulturna pitanja »Nova Literatura«, koji je ceo posvećen savremenoj nemačkoj literaturi. Posle poslednjeg broja, koji se bavio izključivo literaturom iz U. S. A., predstavlja novi broj živ pregled poznate i nepoznate mlade Nemačke.

Splošne vesti.

UČITELJSKA GOSPODARSKA POSLOVALNICA

sporoča vsem upraviteljstvom osnovnih in ravnateljstvom meščanskih šol da prejmejo najpozneje prve dni avgusta naročilnice v svrhu naročil vseh šolskih potrebščin. Ker je poslovalnica stopila v stik z vsemi večjimi tiskarnami knjižne in papirne stroke, zato bo lahko vsakdo prejel blago od one tiskarne, od katere bo sam hotel. Poslovalnica se je postavila na strogo združeno trgovsko stališče. Kdor ji podtika kakršnekoli druge namene, je v veliki zmoti.

— Vseslovenski učiteljski kongres v Poznaju je bil odprt dne 11. julija. V imenu jugoslovenskega učiteljstva je govoril na tem kongresu Vlada K. Petrovič, predsednik UJU. V imenu češkoslovskega učiteljstva pa gosp. Beneš.

— Iz beograjskega poverjeništa. Dne 7. t. m. se je vršila skupščina beograjskega poverjeništa. Pri volitvah novega odbora so bile vlozene tri liste, od katerih je dobila oficialnega lista poverjeništa 113 glasov, drugi dve pa 37, odnosno 15 glasov. — Izvoljeni so: Milan Popović, Jevta Krljevič, Čeda Tođorović, Vukošava Blagojevič, Stana Jovanović, Milinko Lazič, Sveta Gojković in Branko Nešić, vsi s prve liste; Aleksije Đurčić, Miroslav Katančić in Dušan Vitorović, z druge liste in Dušan Prica s tretje liste. V nadzorstvo, so izvoljeni: Sveta Avramović, Zafir Jovanović, Dušan Eremić, Desanka Nešković in Anta Tođorović.

— Oblastni šolski nadzorniki. Iz vrst meščanskošolskega učiteljstva smo prejeli: Letošnji kongres meščanskošolskega učiteljstva se je vršil 5. in 6. t. m. v Pančevem. Med drugimi je bila ba je sprejeta tudi sledeča resolucija: »Oblastni šolski nadzorniki in referenti naj se postavljajo zgolj iz vrst kvalificiranih nadzornikov meščanskih šol.« Kakšno stališče bodo neprav te resoluciji zavzeli osnovnošolski tovariši, ne vem. Vem pa, da jo mora vsak meščanskošolski učitelj, ki zna količkaj samostojno misliti, kar najodločneje odklanjati. Sicer sem pa uverjen, da je tudi ta resolucija potrjena, kakor je bila v listih, upam da ne namenoma, potrjena slična resolucija uradne konference ravnateljev meščanskih šol ljubljanske oblasti.

Magerl.

— Nove plače politično-upravnega uradništva po novem zakonu. Uvedene so nove grupe I/2a I/3a in I/4a s položajnimi plačami 45.000, 39.000 in 18.000 Din. Poleg plače, stanarine in ostalih dodatkov po uradničnem zakonu, bodo prejeli politično-upravni uradniki posebne službene doklade, in sicer mesečno: 1. za zvanje I/1 po 4000 Din; 2. za zvanje I/2a po 3500 Din; 3. za zvanje I/2 po 3000 Din; 4. za zvanje I/3a po 2500 Din; 5. za zvanje I/3 po 2000 Din; 6. za zvanje I/4a po 1500 Din; 7. za sreske načelnike z izjemo onih, ki so v I/3 ali I/4a po 1200 Din; 8. za zvanje 4., 5. in 6. skupine razen sreskih načelnikov po 1000 Din; 9. za zvanje 7. in 8. skupine po 600 Din; 10. za politično-upravne pripravnike po 200 Din. Uradnik, ki je dobil oceno »slabo«, izgubi 20% plače za leto dni, po triletni oceni »slabo«, se odstrani iz službe in se službeni dodatek ne računa v penzijo. Upravni pisarniški uradniki so v III. in II. kategoriji. Pisarniški uradniki III. kategorije morejo napredovati tudi v II. kategorijo po 20 službenih letih, ako so se v službi posebno odlikovali in imajo oceno v zadnjih treh letih odlično.

— Ureditev ministrskih pokojnin. Na predlog predsednika ministrskega sveta je kralj podpisal zakon o spremembi čl. 139. zakona o državnih uradnikih in uslužbencih od 31. junija 1926. Novi zakon se glasi: Čl. 1. Ministrom v pokojju, ki nimajo 2. let ministrske službe in katerih pokojnine niso urejene do dneva, ko dobi ta zakon obvezno moč, služi kot pokojninska osnova položajna plača državnih uradnikov v I. kategoriji III. skupine v kolikor pred zadobljenjem ministrskega položaja niso bili na položaju uradnikov višjih skupin po njihovih službenih letih se jim bo odredila pokojnina po zakonu o državnih uradnikih in ostalih uslužbencih — Čl. 2. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, in dobi obvezno moč, ko se objavi v »Službenih novinah«. Od tega dne prenehajo veljati vsi zakonski predpisi, ki so nasprotni tem zakonom.

— Izplačilo zaostalih invalidnin, pokojnin in uradniških stroškov. Finančni minister dr. Švrljuga je izvršil razpored porabe zadnjih dveh trans švedskega posojila ter je odredil vsem finančnim direktorjem, naj po že prej določenih spiskih izplačajo zaostale invalidnine, dolžne pokojnine in potne stroške uradnikov. Za izplačilo dolgov privatnim osebam bo finančni minister izdal naknadno naredbo.

— Ukinitve avtomatičnega napredovanja sodnikov. Minister pravde dr. Milan Srškić je podpisal načelni sklep, s katerim se ukinitva dosedanje avtomatično napredovanje sodnikov. Napredovanje se bo vršilo v bodoče tudi pri tej kategoriji državnega uradništva na podlagi svobodne ocene. Z ukinitvjem avtomatičnega napredovanja se sodniki v tem pogledu izenačujejo z ostalimi vrstam državnega uradništva. Napredovanje sodnikov bo odvisno v prvi vrsti od posameznika kot takega in njegove kvalifikacije.

— Stanovanjska draginja v Ljubljani. (Podatke glede višine najemnin v privatnih hišah) je sestavilo Društvo hišnih posestnikov. Povprečne mesečne najemnine v starih hišah so: za 1 sobo in kuhinjo v mestnih 50 do 250 Din, v privatnih 150 do 250 Din, za 2 sobi s kuhinjo v mestnih 450 do 600 Din, v privatnih 300 do 450 Din, za 3 sobe s ku-

hinjo v mestnih 600 do 1000 Din, v privatnih 600 do 800 Din. V novih hišah so znašale najemnine: za 1 sobo s kuhinjo v mestnih 400 do 500 Din, v privatnih 400 do 500 Din, za 2 sobi s kuhinjo v mestnih 550 do 750 Din, v privatnih 400 do 500 Din, za 3 sobe s kuhinjo v mestnih 900 do 1200 Din, v privatnih 1000 do 1200 Din.

— Državljanstva izkaznica. Osebe nastete v § 53. zakona o državljanstvu, morajo do 31. oktobra 1929. zaprositi za državljansko izkaznico in predložiti zahtevane dokaze, sicer se bo smatralo, da državljanstva sploh ne želijo. Med naštetimi osebami so prizadeti številni aktivni in upokojeni državni nameščenci, katerim z mirovnimi pogodbami z Avstrijo, Ogrsko in Bolgarsko ni bilo priznane naše državljanstvo. Med temi je največ Primorcev, Korošcev in Kranjcev. Večina teh državnih nameščenec je bila mnenja, da so z namestitvijo postali državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Na tem stališču je stala tudi bivša pokrajinska uprava v Ljubljani. Z novim državljanskim zakonom je to stališče ovrženo in morajo vsi prizadeti, če niso svojčas že optirali, prositi za državljansko izkaznico. Prošnji je priložiti številne kolkovane priloge, ki se pa dajo na sledeči način v interesu štednje skrečiti tudi na eno samo. Kjer je to možno, naj prizadeti zaprosijo svojega uradnega predstojnika za izstavitev z 20 Din kolkovanega potrdila približno te vsebine: Št. ... Uradno potrdilo. Na podlagi uradnega overovljenih podatkov in listin iz uslužbenskega lista ... x y ... potrjujem sledeče: ... x y ... je rojen dne ... v ... Dne ... se je v ... poročil z dne ... rojeno ... Iz tega zakona izvirajo otroci: x rojen ... v ... y, rojen ... v ... itd. — Imenovani je slovenske narodnosti. Od dne ... do danes je neprekinjeno v državni službi kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in biva od dne ... nepretrgano na teritoriju kraljevine, stanuje v občini ... — To potrdilo je izstavljeno kot nadomestilo listin in dekretov za vse gornje podatke v svrhu dostave državljanske izkaznice. — Kdor ni v državi službi, naj predzadnji odstavek spremeni. Glavni pogoj za državne nameščence je, da so v državni službi ali da so po ujedinenju bili najmanj 2 leti v državni službi in da stanujejo v kraljevini najmanj 5 let. — Prošnja za državljansko izkaznico je kolkovati s 5 Din in priložiti kolek za 20 Din za rešitev. — (»Naš Glas«).

— Državljanstvo državnih uslužbencev. V »Uradnem listu« št. 13 z dne 8. februarja t. l. je izšla »Uredba za izvrševanje zakona o državljanstvu«. Člen 77. te uredbe se glasi: 1. Osebe, navedene v § 53. pod točkami 4., 5., 6., 7. in 8., se smatrajo od dne 1. novembra 1928. za državljane kraljevine, če zahtevajo najkasneje do dne 31. oktobra 1929. ustno ali pisмено od sreskega poglavarja, v čigar območju leži bodoča domovinska občina, državljansko izkaznico in predložijo dokaze o činjenicah, ki se zahtevajo v posameznih zgoraj navedenih točkah. Oni državni uslužbenci, ki so rojeni, ali po očetu pristojni v pokrajini bivše avstro-ogrške monarhije, ki niso pripadle Jugoslaviji in niso optirali za Jugoslavijo, ali da je njihovo državljanstvo iz kakršnihkoli vzrokov sporno, naj se radi gotovosti informirajo pri pristojnem političnem oblastvu potom kolkovane prošnje (5 + 20 Din) Prošnja je vložiti službenim potom in navesti v njej: 1. datum in kraj rojstva, 2. dosedanjo domovinsko občino, 3. od kdaj ne prekinjeno službujejo v naši državi, 4. imena in rojstne podatke žene in otrok. Vsi državni uslužbenci, ki jim ni bilo državljanstvo priznано že po mirovni pogodbi in si ga niso pridobili z opcijo ali s prošnjo za državljanstvo, morajo zaprositi do 31. oktobra t. l. za državljansko izkaznico neposredno pri pristojnem sreskem poglavarju, v Ljubljani pri policijski direkciji. Prošnja je treba kolkovati (5 + 20 Din) in priložiti 1. uradno potrdilo, da je v državni službi in po narodnosti in jeziku Srb, Hrvat ali Slovenec, 2. rojstni oziroma krstni list, poročeni uslužbenci tudi poročni list in krstne listine žene in otrok, 3. domovnico bivše oziroma dosedanje domovinske občine, če jo sploh ima. Če je nima, je to treba izrečno navesti v prošnji in vzroke, zakaj je nima. Vse listine morajo biti predložene v originalu in pravilno kolkovane. Kot smo informirani, bo izdal vsi župan še posebna navodila glede postopanja z ozirom na gori navedeni člen te uredbe.

— Uredništvu »Učiteljskega Tovariša« v Ljubljani. Mežica, dne 16. julija 1929. Prosim, da objavite v prihodnji številki »Učit. Tov.« k izjavi tov. Doberška v 1. številki »Tov.« z dne 10. julija 1929. sledečo popravko: Poprava popravka. Na izjavo tov. K. Doberška v 1. številki »Učit. Tov.« z dne 10. julija 1929. ugotavljam, da je poročilo v 46. številki »Učit. Tov.« o poteku učit. zborovanja za Meziško dolino točno in je tudi točno, da so debaterji iznesli, da je tendenca tov. Doberška vedno iznašati zadevo Moderndorfer v organizacijo. V poročilo se zaradi tega ni vrnila »namenoma ali ne, pomota«. V polemiko se kot poročilevalec ne spuščam, stvar Doberška pa je bila, že na zborovanju obravnavati z debaterji, kar bi meni dalo novo snov za poročilo. — Rudolf Gallob, tajnik in poročevalec.

— Uradne ure v državnih uradih. Predsednik vlade general Peter Zivković je s posebnim aktom določil uradni čas vseh državnih uradov za dobo do 1. septembra. Dopoldne bo uradni čas od pol 8. do pol 13., popoldne pa od 16. do 18. Ta odredba se že izvaja.

— Spori med učnimi osebami in sodišča. Prosvetno ministrstvo je izdalo važno okrožnico v tem pogledu, ki vsebuje sledeče: V

RADION
pere sam!

„Mi se mnogo izprehajamo,“

pravi mlada gospa Mica. „Časa imamo dosti, pa tudi gospodinjstvo me preveč ne utruja, ker peremo tako, da vzamemo RADION, ki pere sam.“

Varuje perilo!

zadnjem času so se ponovno dogodili primeri, da so se nekatere učne osebe tožile pri sodišču in s tem iznašale interne šolske zadeve pred javnost, v sramoto šole in stanu. Razumljivo je, da se s takimi žalostnimi pojavi ruši vsaka avtoriteta učiteljev kot vzgojiteljev mladine in tudi kot državnih uradnikov. — Radi tega je odločil prosvetni minister s svojim odlokom S. N. br. 20.512 z dne 31. maja 1929. sledeče: V bodoče ne sme noben nastavnik srednjih, strokovnih, meščanskih in osnovnih šol vlagati tožbo pri rednem sodišču radi preprirov v službeni dolžnosti ali v primeru osebnih žalitev in klevet, proti nikomur, brez predhodnega dovoljenja.

— Zakon o imenih: podpisi. Ker so zavlada nekatera nespornazumljenja v tem oziru, je prosvetna oblast izdala odločbo, da za akte (kar so tudi šolska izpričevala) ne obstoja nikak predpis, po katerem redni slede deli imena. Rojstno (krstno) ime se lahko izpusti ali označi le z začetno črko ali z običajno kratico. Predstavke (vloge, prošnje), naslovljene oblastim, se morajo podpisovati vselej s polnim imenom (rojstno in rodbinsko ime); pa tudi za te podpise se ne zahteva vrstni red delov imena.

— Nakazilo prvih prejemkov. Ker se more izvršiti vsako nakazilo in izplačilo službenih prejemkov le na podlagi »Plaćilnih seznamov«, naj prilože te in bianco podpisane in potrjene šolski upravitelji že naznanilo nastopa službe tovarišev novincev. Naznanilo o nastopu naj se izvrši isti dan, ko nastopi novinec službo. Na ta način pridejo plačilni sezname na računski odsek obenem z aktom (nalogom) V. Ž. za predpis prejemkov in ni treba po predpisu šole pozivati novincev da priložijo plačilne sezname, zaradi česar se mora gotovo zakasnitati nakazilo prvih prejemkov.

— Pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah je umrl pretečni teden učitelj v pok. gospod Franc Sinko v 84. letu svoje starosti. Ves čas svojega mnogoletnega službovanja je deloval na raznih šolah na Hrvaškem, posebno v Cirkvenici. Pokojni je bil brat tukajšnjega župnika in sorodnik ministra dr. Korošca. Naj v miru počiva!

— Maribor. Tukaj je na srčni hibi nepričakovano umrla ga. Ana Senica, soproga policijskega pristava v pok., mati učiteljice v Apačah Olge Senice in sinov Dragota in Rudija Senice. Zalujočim naše iskreno sožalje!

— Šolski zvezki in risanke za osnovne šole mariborske oblasti. Učiteljska tiskarna poroča: Povsem točno smo doznali, da je ministrstvo prosvete kot najvišja prosvetna oblast izpremenilo odločbo velikega župana mariborske oblasti glede porabe enotnih zvezkov in risank na osnovnih šolah mariborske oblasti v toliko, da ostanejo v nadalj-

nji porabi vsi oni zvezki, ki so bili že dosegljivi v porabi. Poleg dosedanjih zvezkov pa je dovoljeno porabljati tudi zvezke, ki odgojbarjajo predpisom velikega župana.

— Fond učiteljske siročadi UJU. Pri izvršnem odboru UJU v Beogradu je bil osnovan fond učiteljske siročadi ki je dobil kot prvi dar 2000 Din. (Dobrovoje Bakić in Kat Birčanin, darovala vsak po 1000 Din).

— Učiteljsko društvo za desni in levi mariborski srez. Ker še nekateri člani niso poravnali letošnje članarine, jih prosimo, da zaostanek nakažejo. Celotna članarina znaša 159 Din (mesečno 15/90 Din). Kdor nima polno, naj piše da mu jih pošljemo.

— Petdesetletnica učit. abiturjentov letnika 1879. Dne 4. in 5. prihodnjega meseca avgusta bodo v Mariboru v prostorih nekdanjega učiteljskega (sedaj Gambinova dvorana) obhajali petdesetletnico sledeči slovenski abiturijenti letnika 1879., učitelji v pok. Dernač Jože, Jurko Blaž, Kopič Jakob, Kovačič Jakob, Lasbahar Jože, Mahor Srečko, Majcen Srečko, Mešiček Jože, Šetinec Franc, Tomažič Janez, Vodušek Gustav in Vudler Peter.

— Letos se vrši v Pragi od 11. do 15. avgusta XIV. mednarodni kongres katoliških esperantistov. Protektorat kongresa je prevzel dr. Jan Sedlák, pomožni škof v Pragi. Prijave je poslati na naslov: Sro Fr. Kozel u fy. Kosina a spol., káristo de L. O. K., Praha II., Smečky 29. — P. G.

— Tovariše(ice) radovljiskega učiteljskega društva pozivam, da do 1. septembra 1929 poravnajo zaostalo članarino, drugače bom primoran objaviti dotično v »Učiteljskem Tovarišu«. Požurite se! — Peter Golob, blagajnik.

— Srebrni jubilej poudarske šole v Meziški dolini. Šola — v pravljicnem kraju stoji, kjer kralj Matjaž še pod Peco spi! Na pomočju gorskega velikana — sive Pece, stoji blizu avstr. drž. meje lična dvorazredna šola, ki je bila leta 1904. postavljena na stroške svinč rudnika v Meziči. Letos poteka torej 25 let obstoja šole, obenem tudi deset let slovenske šole v lepem planinskem kraju. Kako je šola delovala zlasti v zadnjem času, kako veliko zanimanje in ljubezen do svojega vzgojevališča ima prebivalstvo, je pokazala šolska slavnost dne 14. t. m. za katero je zopet dalo ravnateljstvo svinč. rudnika urediti letno telovadišče, na katerem se je vršilo slavlje. Omenjenega dne je bila ob 10. uri slovesna maša pod milim nebom, katero je daroval domači katehet g. kaplan Rataj iz Črne, ki je v svoji izredno lepi pridigi poudarjal vzajemno delovanje šole, cerkve in doma na vzgojnem polju. Dolgoletni učitelj na tej šoli g. Ivo Mihev je nato orisal zgodovinski razvoj šole ter se javno zahvalil ravnateljstvu rudnika kot vzdrževalju šole za njegovo

veliko naklonjenost in požrtvovalnost. V srec segajoče je nato govoril, šolski mladini in zlasti oni, katera je dovršila ravno letos šolsko dobo. Preljubka deklaracija učenke je marsikomu orosila oči. G. prosvetni inspektor mariborske oblasti dr. Fr. Kotnik je v svojem govoru pohvalno omenil prelepo vzajemnost, ki vlada v tem kraju kakor tudi drugod v mežiški dolini sploh med učitelstvom in prebivalstvom ter je izrazil svoje čestitke marljivima vzgojiteljema na podpeški šoli gospej in gospodu Mihevu, katera že celo desetletje vzgajata mladino v težavnem in oddaljenem kraju. Po strunnem telovadnem nastopu dečkov in po vajah deklic so je razvil slavnostni spreved po odmevajočih zvokih polnoštevne rudniške godbe pod vodstvom kapelnika g. Skačaja do šolskega poslojpa, kjer so si udeleženci slavnosti ogledali v lepo okrašenem razredu razstavo deških ročnih del in risb, a zlasti pa dekliških ročnih izdelkov, ki so vzbujali med občinstvom mnogo pohvale in strmcnja, kajti očitno so pričali o vnemi in vztrajnosti ge. učiteljice Metke Mihev kakor tudi o pridnosti in spretnosti učenk in se ti izdelki lahko postavijo za vzgled drugim šolam. Po pogostitvi učenecv in banketu, kateremu so prisostvovali g. dr. Fr. Kotnik kot zastopnik prosvetne uprave in oblastnega komisarja, g. vladni svetnik sreski načelnik Rih. Koropec, g. ravnatelj Agnev z gospo soprogo, kot pokrovitelja in zastopnika rudniške uprave, gg. župana občin Črme in Mežice, kakor tudi odborniki krajnega šolskega odbora kateri zlasti z vsvo vnemo delujejo za procvit šolstva v tem okolišju, nadalje učiteljstvo matične šole v Črni in gg. odborniki podpornega društva za šolsko mladino, se je razvila prijetna zabava v sencu smrekovih šum. Končno naj bo še povedano, da je tudi tokrat rudniško ravnateljstvo dalo na razpolago svoje delavstvo za ureditev veselice in prostora in mu naj bo na tem mestu izrečena zahvala. Vsa slovesnost je tudi pokazala, da se je narod tik meje že popolnoma otrsel vpliva severa ter se vedno bolj zaveda svoje samoniklosti ter da hoče živeti na svobodni zemlji, kot pravi Gregorčič: »Mi tu smo gospodarji in Bog in naši carji!«

— **»Ženski List«.** Izašao je juljski broj (7.) ovog našeg omiljenog ilustriranog mesečnika za modu, zabavu i kućanstvo. Modni dio obiluje najnovijim elegantnim ljetnim modelima, osobito za putovanje, ljetovanje i kupanje. Ovaj izbor kompletiraju ilustrirane upute za krojenje dječjih haljina i nacrti za moderni i narodni ručni rad. U beletrističnom djelu uz roman, novele i humoreske do naša list u ovom broju jednu zanimivu specijalno za »Ženski List« napisanu novelu Milana Begovića. Pitanje ljetovanje i odmaranja, osobito sa zdravstvenog gledišta, svesrano je tretirano u nekoliko članaka, a rubrike o kućanstvu, pripremanju jela, kozmetike zdravstvu itd. sadržavaju mnoštvo praktičnih savjeta i uputa. »Ženski List« izlazi jedamput mjesečno u velikom formatu, elegantnoj opremi, bogato ilustriran, a stoji u pretplati na 3 mj. Din 45, na pol god. Din 90, na cijelu god. Din 180. Preplate prima Uprava »Ž. L.« Zagreb, Samostanska ul. 2; pojedini broj dobije se u svim knjižarama, trafikama i prodavaonama novina uz cijenu od Din 18.

Skrbna mati ne daje otrokom prave kave, temveč jim kuha redno ŽIKO. Ve, da je ŽIKA izdelana iz rženega slada, ki je kot hranilo neprecenljive vrednosti za rast človeka.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Sprehod v parku ni nikoli prijeten, če ste prej imeli težkega dela ali Vas še čaka. — Ako jemljete za pranje perila SCHICH TOV »RADION«, bo pranje za Vas zabava.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

+ **ZBOROVANJE UČIT. DRUSTVA ZA POL. SREZ LJUTOMER** se je vršilo dne 8. junija 1929 pri Kapeli z začetkom ob 10. uri. **Statistika:** Vsega učiteljstva v okraju 99, članstva 98, navzočih 65.

I. Situacijsko poročilo: Tov. predsednik otvori zborovanje s prirščnim pozdravom na navzoče. Nato se prečita in odobri zapisnik zadnjega zborovanja ter se preide k dopisom.

Sklepi in predlogi: a) Delegatom za pokrajinsko skupščino so bili izvoljeni: Karol Mavrič, Albert Žerjav, Marjan Tratar; namestnikom pa: Andrej Horvatič, Alojzija Rus, Danica Gruden. b) Delegatom za glavno skupščino so bili izvoljeni: Karel Mavrič, Ljudevit Ivanjšič, Danica Gruden; namestnikom pa: Andrej Horvatič, Albert Žerjav in Joško Kramberger. c) Mandat kot članu ožjega sosveta se prepusti Prekmurcem, kot namestnik pride v pošte Karel Mavrič. Stanek in razgovor delegatov se vrši pred pokrajinsko skupščino. d) Razprava o pravilih se preloži na prihodnje zborovanje.

Tov. predsednik Mavrič poroča o seji širjega sosveta na Zidanem mostu. Pri obravnavi proračuna se je vnela jako ostra debata. Sledi referat tov. Ivanjšiča: »Nov za računstvo v 2 in 3. šolskem letu po Lavtarjev metodi«. Predavanje je bilo kratko in jedrnatno in je želo veliko priznanje.

Nato je prav zanimivo predavala tov. Zacherlova o svojem potovanju v Francijo. Žal da ga je morala vsled pičlega časa prekiniti in nam bo ostalo podala na prihodnjem zborovanju. v

Tov. Čujnik poroča kot poverjenik Učit. samopomoči, da je iz našega društva pristopilo 70 članov, kar je vsekakor lepo število.

Kar se tiče »Podpornega sklada«, se določi, da se osnuje kot samostojno društvo, ne pa pod okriljem Učit. samopomoči.

Za pevski zbor v našem društvu se je prijavilo 32 članov, ki bodo imeli skupne vaje vedno pol ure pred zborovanjem.

Ostale točke dnevnega reda odpadejo. Zborovanje se zaključilo ob 14. uri.

+ **ZBOROVANJE UČIT. DRUSTVA ZA OKRAJ SLOVENJGRADEC** 8. junija 1929 v Slovenjgradu.

Statistika: Število učiteljstva v okraju 47, članov v društvu 40 (7 nečlanov; 5 upok. in 2 aktivni učitelji), navzočih 24 (60%).

Situacijsko poročilo: Predsednik tovariš Purkhart pozdravi navzoče ter konstatira pri tokrat zadnjem zborovanju najslabšo udeležbo, vsled katere se je nameravani majniški izlet v Kotlje opustil in se je zborovalo v Slovenjgradu.

Poziva tovariš(ice), da sigurno poravnajo članarino še tekom tega meseca.

Volitve: 1. Za zastopnika v ožji sosvet za okrožje Mežica, Slovenjgradec in Šoštanj sta bila soglasno izvoljena kandidata tovarišica Regina Gobec in tov. Leopold Kopač. 2. delegati za pokrajinsko skupščino tov.(ica) Josip Purkhart (Regina Gobec), Leopold Kopač, (Josip Križman); b) za državno skupščino tov.(ica): Josip Purkhart, (Regina Gobec), Leopold Kopač, (Josip Križman).

Proračun za poslovno leto 1929/30. ostane isti kot lanski.

V zadevi povrnitve potnih stroškov delegatov se je sklenila resolucija. (Vidi konec poročila)

Delegati so dobili glede izbire poverjenika, tajnika, blagajnika in urednika »Učit. Tov.« potrebna navodila — tudi glede eventualne ločitve uprave »Popotnika« od uprave blagajne pov. UJU. (Loči se naj pod pogojem, da se vsled tega ne bo zvišala članarina! V slučaju ločitve naj gleda uprava, da bo ostala blagajna aktivna — naj dobiva oblastno in državno podporo!..)

V zadevi ustanovitve »Podpornega sklada« zaradi raznih pomislekov ni prišlo do zaključka. (Pripominjamo pa, da pozdravljamo tudi to prekristno in človekoljubno ustanovo, a zaradi nje nikakor ne sme trpeti posmrtnina Učit. Sam., ki se mora izplačati v polnem obsegu! Ustanova naj bo samostojni odtok v okviru UJU. Pristop naj bo neobvezen! Tudi članom, ki niso pri Učit. Sam. naj bo pristop dovoljen!)

»Nova pravila« — razmotrivanje teh se preloži na ugodnejši čas. — Sledilo je

a) poročilo o zadnji seji širjega sosveta po predsedniku, v kolikor ni bilo objavljeno v »Učit. Tov.« in še ni bilo znano;

b) poročilo o pomenu in delovanju Jugoslovenske Maticice po predsednici.

Samoizobrazba: a) Vsi 4 samoizobraževalni krožki so aktivni. b) »O problemu mednarodnega jezika v splošnem« in obliki razgovora (vodit tovarišica Gobec) se je vršil popoldne v bližnjem Starim trgu. Nadaljev. pri prih. krožkov. sestan. Slovenjgradec in potem pri zborovanju.

Predlogi, sklepi, resolucije: 1. V zadevi pov. pot. stroškov deleg. pokr. in drž. skupščine i dr. delegatom za skupščine in seje širjega sosveta naj se povrnejo potni stroški iz blagajne pov. UJU kakor do sedaj n. pr. članom ožjega sosveta; v to svrho naj se postavi primerna vsota v proračun pov. in išče kritje morebiti pri zvišanju članarine. Razlogi: a) Društva, ki so od promet. središč oddaljena, ki pa imajo še vrh tega navadno majhno število članov, ne morejo nikdar na lastne stroške pošiljati delegatov, ker to presega njihovo plačilno zmožnost, zaradi tega so zlasti na glavnih skupščinah slabo zastopani. b) Če bi se om. pot. plačevale iz blagajne UJU, bi k skupnim stroškom deleg. prispevala tudi močna društva ob centralah, ki so imela do sedaj pri večjih dohodkih manjše izdatke za delegate. (Pričakovati je, da ta dr. gor. predl. ne bodo nasprotovala, saj tudi oddaljena in šibkejša dr. prispevajo k postavkam od katerih imajo koristi skoraj le društva v in ob centrali (n. pr. nab. za druge, pevski zbor) s pripombo, če odklonijo sred. dr. tov. pomoč, tudi ne morejo zahtevati od »nas« pomoči).

2. Pov. UJU naj deluje z vsvo silo na to, da oblastni šolski odbor mariborske oblasti v Mariboru izenači svoje tolmačenje glede nagrade tajnikom krajnih šolskih odborov na enorazrednicah s tolmačenjem, kakor je v ljubljanski oblasti. (Vidi elaborat, objavljen v »Učit. Tov.« štev. 41. z dne 23. maja 1929, str. 2., pod naslovom »Nagrada zapis. kr. šol. odb. na enorazred. v marib. obl.«)

+ **UČIT. DRUSTVO ZA SREZA MARIBOR, DESNI IN LEVI BREG** je imelo svoje zborovanje dne 15. junija 1929 v Mariboru.

1. **Situacijsko poročilo.** Navzočega članstva 92 od 132 vpisanih, t. j. 69%. Zapisnik zadnjega zborovanja je bil sprejet. Pri tem se je razvila ostra debata zaradi zapisnikov zadnjih zborovanj, katerih poverjenstvo ni hotelo priobčiti v »Učit. Tovariš« in je bil zato sprejet poseben predlog. — Pravila Zveze slov. učiteljstva naj se revidirajo na pokrajinski skupščini. — Glede poročil sodiščem za delikvente od strani šolskih upraviteljev naj bi izrekla nadrejena šolska oblast svoje mnenje, oziroma izdala zadevni nalog. Ostali dopisi so bili vzeti na znanje oziroma so bili sprejeti sledeči predlogi:

1. Zadeva Knaflič-Skulj naj se spravi z dnevnega reda in naj ne pride več na pokrajinsko skupščino. (Druga društva zahtevajo, da se zadeva pojasni. — Op. pov.)

2. Delegacija skleni, da nima »Učit. Tovariš«, oziroma eksekutiva poverjenstva, niti ožji, niti širši sosvet pravice, sklepov in poročil društev ter posameznikov ukiniti, ozi-

roma zamočati. Vsem sreskim učiteljskim društvom naj se prizna avtonomnost, t. j. neodvisnost, da jim organizacija ne more ničesar diktirati izven sklepa delegacije.

3. Letošnja delegacija skleni, naj ukrene pov. UJU Ljubljana vse potrebno, da se bode pri pokrajinski skupščini 1. 1930. predložil delegaciji v odobritev, sporazumno z vsemi učit. društvji v smislu čl. 76. poslovnika pov. UJU sestavljeni posebni poslovnik za častni sod.

4. Ker je po časopisnih vesteh dosedanji poverjenik UJU tov. Skulj imenovan za oblastnega šolskega nadzornika, naj se poverjenstvo zaenkrat prenese v Maribor. Volitve v ožji sosvet naj se vršijo po sorazmernosti članov ljubljanske in mariborske oblasti. (Vest o imenovanju je mistifikacija javnosti. — Opomba poverlj.)

Letne skupščine: a) Za delegate za pokrajinsko skupščino so bili izvoljeni Petrovič Simon, Seško Ivan in Črnovškova (nam: Lazar, Dšura, Štupanova).

b) Za delegate za glavno skupščino: Goddec Marija, Vavda Mirko in Cvetko Ivan (nam.: Robič, Bertoneclj, Amaljetti).

Slučajnosti: Za delegacijo pokrajinske skupščine je bil sprejet nastopni predlog: Pozdravljamo eminentno kulturno delo, ki ga vrši pevski zbor pov. UJU v Ljubljani in ne najdemo dovolj besed, izraziti svoje priznanje in pohvalo za brezprimerno požrtvovalnost, ki jo doprinašajo g. pevovodja in z njim vsi člani. Dovolimo si pa tudi izraziti svoje mnenje, da se ne strinjamo s čezmerno gojitvijo le moderne ter vedno večjim zapostavljanjem naših dičnih lažjih umetnih in naših prekrasnih narodnih pesmi. Naš pevski zbor bo moral najti tudi pota, stopiti s svojim petjem pred narod izven mest in trgov, njegovi člani naj bodo pevski misijonarji, ki zanesejo bogastvo in krasoto naše slovenske pesmi med širje ljudske sloje našdeželi, naj ne gojijo načelno le nove, visoko moderne pesmi. Prosimo tedaj za toliko pravice v internem delovnem sporodu našega stanovskega pevskega zbora, naj isti goji in nam daje slišati ob vsaki priliki poleg moderne tudi naše lepe narodne in lažje umetne pesmi.

+ **LJUBLJANSKO UČIT. DRUSTVO** je zborovalo dne 19. junija t. l. v telovadnici II. mestne deške osnovne šole s proslavo 30letnice obstoja društva.

Od 204 organiziranih članov je bilo navzočih 125, t. j. 61%.

Tovariš predsednik omeni takoj ob otvoritvi zborovanja 30letni obstoj društva, pozdravi navzoče, imenoma pa oblastnega šolskega nadz. v pok. g. Fr. Gaberška kot ustanovitelja in prvega predsednika. Nato poda pregledno zgodovinsko poročilo o ustanovitvi in 30letnem delovanju ljubljanskega učiteljskega društva. Spomnil se je v svojem govoru vseh bivših predsednikov, posebno pa pokojnih tovarišev Črnogaja in Dimnika. V počastitev njihovi spomina je zaključilo učiteljstvo trikratni »slava«.

Po slavnostnem govoru je dodal g. nadzornik Fr. Gaberšek nekaj pojasnil o ustanovitvi društva in začetnem društvenem delovanju. Nato je prečital predsednik pozdrav in opravičilo odsotnosti sreskega šolskega nadzornika g. Andreja Rapeta in bivšega društvenega predsednika tov. Fr. Skulja. Slednji je tudi predlagal, da se ob priliki 30letnice uredi zadeva bivšega blagajnika tov. Fridezrika Repovža ter se mu da primerno zadoščenje. V pojasnilo je prečital predsednik zapisnike in zelo ugodno revizijsko poročilo, nakar je bil predlog tov. Skulja soglasno sprejet. Ko je bila urejena še zadeva glede popoldanskega sestanka, je zaključil predsednik slavnostni del zborovanja ter prešel k drugi točki dnevnega reda, t. j. **situacijsko poročilo**, v katerem je podal vse tekoče društvena in stanovska zadeve. V poročilo je vnesel tudi došle dopise, kateri so se prečitali, obravnavali in vzeli na znanje.

Zivahna debata se je razvila glede pravil »Zveze slov. učiteljstva«. »Podpornega sklada, proračuna za l. 1929/30., Knafličeve okrožnice in volitve delegatov. Sklenjeno je bilo:

1. Obravnava pravil se odloži.

2. Podporni sklad naj se ustanovi kot novo društvo. »Samopomoč« pa ostane kakor doslej.

3. V proračunu za l. 1929/30. naj se zviša honorar poverjenika na 9600 Din.

4. Po pojasnilu glavnega blagajnika tov. Gruma se Knafličeva okrožnica odkloni in se o nji dalje ne razpravlja.

5. Izvoljeni so sledeči delegati:

a) Pokrajinska skupščina: Engelmannova, Kumelj, Polák, Sadarjeva in Zupančič. Namestniki: Čehova, Lumbar, Hartmanova, Skrinjar in Levčeva.

b) Državna skupščina: Fabjančič, Mazi, Miheličeva, Pianekijeva in Marok. Namestniki: Mihelič, Umbergerjeva, Polákova, Grčar in Žigonova.

6. Za ožji sosvet pov. UJU se predlaga tov. Ribičič, šolski upravitelj na Rakeku, za namestnico pa tov. Pleškova, učiteljica na Vrhniki.

Točke o samoizobrazbi, reformi šole in izvemsloškem delu so radi obširnega programa odpadle.

+ **ŠMARSKO-ROGAŠKO UČITELJSKO DRUSTVO** je zborovalo v soboto 15. junija v Rogoški Slatini.

I. Situacijsko poročilo: Učiteljstva v okraju 96, včlanjenih 94, navzočih 48, t. j. 51%.

Tov. predsednica pozdravi navzoče članstvo prav posebno pa še novoprijavljeno članico Valencič Milico od Sv. Florijana in tov. Kmelj Edmunda iz Slivnice kot gosta. Opraviči se, da je bilo zaradi raznih okolnosti predstavljeno zborovanje od 8. na 15. junij.

a) Tov. predsednica je podala pregledno poročilo o seji širjega sosveta na Zidanem mostu. Omenila je, da je poverjenstvo Ljubljana črtalo člana organizacije tov. Rad. Knafliča in zahteva od mariborskega učiteljskega društva, da ga izključi. Zbrano učiteljstvo ne odobrava, da bi se kratkoma črtalo tov. Knafliča, temveč naj se črta najprej one, ki so prvi začeli s tožbo, kajti za vse mora biti enaka pravica.

b) Samopomoč naj bo stalna točka dnevnega reda.

II. **Dopisi:** Prečita se dopis pov. Ljubljana zaradi letošnjega delegacijskega zborovanja in pokrajinske skupščine v Ljubljani. Na vsakih 50 članov pride 1 delegat. Za naše društvo sta bila delegata Verk in Stefanciosa že izvoljena na obnem zboru. Letos poteče poslovna doba članom ožjega sosveta. Za nove volitve je pov. UJU Ljubljana razdelilo učit. društva na volilna okrožja, med drugimi šmarško-rogaško-kozjansko-ptujsko in ormoško učiteljsko društvo v 1 okrožje, ki sporazumno izbere 2 člana.

Delegati naj revidirajo mnenje zaradi pravil in novega naslova: »Zveza sreskih učiteljskih društev za Slovenijo«.

Izstavljanje izjav in pravočasno reševanje Vprašalnih pol sodišču (primer Ludvik Tomor).

III. **Samoizobrazba.** Tov. Zdravko Sotošek je predaval o radiju v šoli. Predavatelj se sploh veliko in z vnemo bavi s tehniko, posebno se je še poglobil v skrivnosti radija in pokazal, da je ta najnovejša pridobitev eden najsilnejših vzgojnih faktorjev. Krasno izdelane slike so pojasnjevale predavanje.

IV. **Riforma šole.** Tov. Ljudmila Glinšek je predavala o hospitacijah v posameznih razredih dunajskih osnovnih šol. Predavateljica je v skrbno sestavljenem referatu razodela skrivnosti in vrline nove šole. Predsednica se je predavateljici zahvalila za trud in šina, ki je vladala med predavanjem, je dokazala zanimanje za stvar.

V. **Slučajnosti in predlogi:** Tov. Verk je prečital dopis zaradi osnutka podpornega sklada. Vprašanje, ali naj se ustanovi samostojna podporna organizacija ali naj ostane v okviru Učit. Samopomoči, naj se prepusti občnemu zboru Samopomoči. Ako možno, naj ostane skupno, ako občni zbor odkloni, potem šele ustanoviti novo društvo.

Društvo sprejme soglasno predlog tov. Finka: Poverjenstvo naj napravi nemudoma ponovno vse potrebne korake, da se ministrstvo prosvete obvesti, da je za pouk skrajno škodljiva uvedba jesenskih počitnic na podeželskih šolah mariborske oblasti. Ministrstvo prosvete se prosi, da izda takoj tozadevno naredbo, s katero se glavne počitnice v vsej državi določijo za čas od 28. junija do 1. septembra. Poverjenstvo naj opozori tudi ministrstvo prosvete, da je več krajnih šolskih odborov v tukajšnjem srezu v minulem šolskem letu na tozadevni poziv šolskih oblasti sklenilo, da se obdrže dotedanje poletne počitnice, vendar pa so se za te šole določile jesenske počitnice.

Tov. Korbar omeni, da naroča in pošilja oblastni odbor na šole različne knjige in brošure, za katere krajni šolski odbori nimajo kritja. Društvo sklene, naj poverjenstvo v tem oziru posreduje, da se to uredi.

Tov. Sotošek predlaga, da bi imeli v jeseni, ko bo gotova nova progna, skupno zborovanje s sosednjim hrvaškimi društvom v Krapini.

Prihodnje zborovanje (občni zbor) se bo vršilo 12. oktobra t. l. v Rogoški Slatini.

+ **CELJSKO UČITELJSKO DRUSTVO** je zborovalo 15. junija t. l. v Laškem. Učiteljstva v okraju 168, članstva 162, udeležencev 45%.

K nekaterim v zapisniku o zadnjem zborovanju omenjenim točkam, ki se tičejo položaja šolstva in učiteljstva dodaja došli tajnik poverjenstva tov. Kobal nekatera aktualna pojasnila. Tov. Vranc je žal moral odpovedati predavanje. Zastopnik tov. blagajnika je sporočil, da je članstvo za spominsko ploščo tov. Brinarja prispevalo 2025 Din, nadalje je navedel šole, ki so pri plačevanju članarine v občutnejšem zaostanku.

O seji širjega sosveta na Zidanem mostu je poročal društveni zastopnik tov. Roš. Dostaknil se je vseh važnejših točk, kar je povzročilo obširno in zelo živahno debato. V njej je tov. Kobal podal vrsto pojasnil. Končno je bil naprošen, da obvesti poverjenstvo o društvenem stališču v splošnem in z ozirom na meko točko s seje širjega sosveta. Nato se je obravnaval proračun poverjenstva za l. 1929/30. in se je ugotovila potreba regulacije nekaterih postavk (korektor, učit. naraščaj, samoizobrazba) Razpravljalo se je o sedanjem učit. naraščaju in o njegovem razmerju do organizacije (tov. R. Gobec).

Tov. Zupančičeva je obravnavala osnutek pravil in poslovnika Zveze slov. učiteljstva. Navajala je potrebo izprememb v mnogih točkah v smislu čim večje avtonomije društev: Ožji sosvet naj tvori je zastopniki okrožij, ostali naj imajo v njem le posvetovalno pravico. V vprašanju izključitve člana bodi merodajno le društvo. Sedež poverjenstva bodi kjerkoli prebiva poverjenik itd. Naknadno je bil sprejet še predlog, naj nova pravila omogočijo le dve funkcijski dobi zaporedoma osebo istega poverjenika.

O osnutku podpornega sklada za učiteljstvo je poročal tov. V. Gobec, nakar je bilo soglasno odobreno stališče: 1. Ne nastopujemo v načelu ustanovitvi društva »Podporni sklad«, ako se isto ustanovi kot popolnoma samostojna organizacija. 2. Principijelno smo proti temu, da bi se imenovano društvo osnovalo v okviru »Učit. Samopomoči«, ki uživa s svojim rednim in socialnim delovanjem popolno zaupanje vsega članstva.

Delegatom za pokrajinsko skupščino so bili izbrani tovariši: Hajnšek, Tiran, Roš in Gerlanc; namestnikom tovariši: Pejha, Povh, Gobec in Jelovšek. Delegati za glavno skupščino se bodo eventualno še določili.

Zborovanju je sledil družabni sestanek s članstvom Laškega učiteljskega društva.

+ PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v Ptuj dne 21. junija.

I. Situacijsko poročilo. Po otvoritvi zborovanja izreče tov. predsednik vsemu učiteljskemu zahvalo za lepo uspelo slavnost ob šestdesetletnici društva. Posebne zahvale so deležni tovariši (ice) Bezjak, Kovač, Kočmut in Šterk.

Neprijetno je dirnila odsotnost nekaterih tovarišev, ki se kljub osebnemu vabilu in kljub temu, da so člani društva, slavja niso udeležili.

Izmed popisov je izzval debato oni glede izmenjave funkcionarjev poverjeništvu.

Učiteljsko je izreklo poverjeniku in ostalim članom poverjeništvu zaupnico.

Soglasno sklene učiteljsko, da tov. Musesek še nadalje ostane član ožjega sosveta.

Učiteljsko odobrava, da poverjenik ostane v Ljubljani.

Tov. predsednik poda podrobno poročilo o seji širjega sosveta. Omenja med drugim trud poverjeništvu za doseg enotnih počitnic ter poda najglavnejše točke osnutka novega šolskega zakona.

Omenja tudi spor Skulj-Knaflič, prečita Knafličovo okrožnico na učiteljsko, ki dovede do predloga, da naj gospodarski odsek ponovno strogo pregleda tozadevne račune ter poda poročilo na delegacijski skupščini.

V debati, ki je sledila poročilu, je stavil tov. Jančič tale predlog, ki je bil soglasno sprejet:

Poverjeništvu UJU naj zahteva preko izvršnega odbora čimprejšnjo izvedbo šolskega zakona ter budno pazi in primerno krepko zavrne na pristojnem mestu vsak poskus in napad, da bi se šolski zakon v tem obsegu ne izvedel ali kakorkoli okrnile pravice učiteljskega.

UJU naj vedno pazi, da pravočasno prepreči katerekoli take napade ali proteste, ki se vrše tajno ali javno, bodisi s podpisni občin ali posameznikov, s pravočasnimi pojasnili in zahtevami pri centrali, ki naj zavrne vsak tak napad z dobro utemeljenim protiudarcom na merodajnem mestu.

Nato je podal tov. Peček točke, na podlagi katerih se je zamislil osnove podporenega sklada. Navedel je več načinov pridobivanja kapitala za sklad.

Učiteljsko zahteva, da podporni sklad ni združen s Samopomočjo ter, da se osnuje na podlagi bolniških blagajen.

Na prihodnjem občnem zboru Samopomoči bo tov. Peček delegat ter naj kot tak tolačič želje društva.

Da bodo imeli delegati zadostna navodila za skupščino, se sestane eno prihodnjih nedelj odbor z delegati in ostalim učiteljskim.

II. Samoizobrazba. Tov. Jančič opozori navzočne, da se imajo krožki obvezno sestati petkrat v poslovnem letu ter prositi, da se požurijo vsi, da dosežejo to število sestankov.

III. Šolska reforma in IV. Izvenšolsko delo. Zaradi pomanjkanja časa sta poročila izostala.

V. Slučajnosti. Meseca oktobra bo izredni občni zbor, ki naj spremeni 14. točko pravil tako, da bo občni zbor lahko vsako leto do 1. decembra. Sledil mu bo takoj redni občni zbor.

Plačevanje članarine se prične 1. septembra, in sicer v isti višini kot do sedaj. Občni zbor bo članarino nekoliko znižal.

FOTO-APARATE kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana, Stari trg 9.

+ SLOVENJEBIŠTRJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO, ki je zborovalo dne 24. junija 1929. ob 10. uri dopoldne v Studenčih pri Poljčanah.

Statistika: Učiteljsva v okraju 63, včlanjenih 59, navzočnih 43, t. j. 73%.

Situacijsko poročilo: Tovariš predsednik Miloš. Tajnik pozdravi navzočne, osobito še gosta ravnatelja Rismala, novo pristopivšo članico Lahovo ter tovarišico Ramšakovo, koji častita k njeni poroki. Prečita opravilna pisma tovarišev, ki se zborovanja niso mogli udeležiti.

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in udobri.

Nato poda predsednik obširno poročilo o seji širjega sosveta UJU na Zidanem mostu, katero se je po daljši debati z odobravnjem vzelo na znanje.

Došli dopisi so se prečitali in obravnavali.

Sklepi in predlogi k dopisom: Proračun pov. UJU, Ljubljana, je bil soglasno sprejet, le postavka 6000 Din za korektorja se naj črta. Za poverjenico Učiteljske samopomoči za tukajšnji okraj se izvoli tovarišica Amalija Ločičnik. — Glede ustanovitve »Podporenega sklada« se sklene na predlog tov. Feigta, da se naj isti osnuje v okviru Samopomoči. — Za spremembo pravil naše organizacije se poverijo delegatje, da premočnejši iste ter zavzamejo na pokrajinski skupščini svoje stališče.

Volitev delegatov: Za pokrajinsko skupščino so bili izvoljeni kot delegatje tov. Feigel Ottilija in Branko Čeh, oba z Slov. Bištrice. Namestnika tov. Logar Nita in Kranjc Alojzij.

Za državno skupščino delegata Živko Janko in Živko Lojze. Namestnika: tovariš Ivančič Albert in Alma Mulej.

Samoizobrazba: Ker je predavatelj bil zadržan, je predavanje odpadlo.

Tov. predsednik poziva vse tovariše, ki so še s članarino v zaostanku, da isto poravnajo do zadnjega junija, da se more blagajna zaključiti.

Pred zaključkom se tov. predsednik v toplih besedah spominja preminulega tovariša Mihajlo Stanojeviča, našega vernega zastopnika v Beogradu, kateri je bil skoraj vedno na naših pokrajinskih in državnih skupščinah aktivno navzoč ter se sploh in vedno zanimal za prosvetno delo med Slovenci. V spomin mu zakliče članstvo trkratni »Slava«.

Pozivljajoč na intenzivno delo za našo organizacijo, želi vsem tovarišem prav prijetne počitnice ter zaključit zborovanje.

+ ŠOSTANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 13. junija t. l. v Šostanju.

Statistika. V okraju je 47 osnovnošolskih učiteljev in 7 meščanskošolskih = 54. Včlanjenih 47 + 3 in 2 šmartno ob Paki = 52. Navzočih 45, t. j. 86%.

Situacijsko poročilo. Po otvoritvi zborovanja se prečita zapisnik in odobri. Tovariš predsednik prečita dopis slovenjegraškega učiteljskega društva katero predlaga, da bi potnične za pokrajinsko in državno skupščino krilo poverjeništvu. Ta predlog zagovarjajo s tem, da so oškodovana največ mala društva, oddaljena od prometnih sredstev. Razvila se je o tem predlogu živahna debata, v katero so posegli tov. Stopar, Kramar in Vrečko, nakar je bil predlog sprejet.

Pov. UJU, Ljubljana je poslalo osnutek za ustanovitev »Podporenega sklada«. Tov. Kramar se toplo zavzema za osnove ta

kega sklada. Tov. Stopar principiellno ni proti, toda loči naj se od Samopomoči in priporoča neobvezno članstvo. Sprejme se predlog tov. Stoparja.

Na predlog tov. Vrečka se predelava novih pravil odloži, ker ni sedaj za nova pravila ugoden čas.

Določitev članov za ožji sosvet. Spoznamo s slovenjegraškim in mežiškim društvom smo določili za naše okrožje sledeče člane v ožji sosvet: 1. mesto tov. Regina Gobec, strokovna učiteljica, Slovenjgradec; 2. mesto tov. Kopač, šolska uprava, Slovenjgradec.

Volitev delegatov za pokrajinsko in državno skupščino. Pokrajinska skupščina: 1. Martin Vrečko, šolski uprav. v Šostanju; 2. Stoparjeva, šolska uprava v Plešivcu. Namestnika: 1. Stopar Vinko, šolski uprav. v Velenju. 2. Mlinšek, učitelj v Velenju. — Državna skupščina: 1. Martin Vrečko, šolski uprav. v Šostanju; 2. Kramar Franc, šolski uprav. v Cirkovcih. — Namestnika: 1. Duje Mirko, učitelj v Šmartnem ob Paki; 2. Macarol Rudolf, učitelj v Šostanju.

Seja širjega sosveta na Zidanem mostu. Tov. predsednik poda o tej seji izčrpano poročilo. Obravnavale so se nekatere osobne zadeve, ki niso napravile najboljšega vtisa.

Volilni sistem. Po kratki debati se članstvo odloči, da bomo tudi vnaprej volili po starem načinu, t. j. z vzklikom oziroma z listki, ker se nam zdi Kissingerjev način preveč kompliciran.

Predavanje. Predavanje tov. Vranca odpade, tudi čitanje zgodovine posameznih šol v okraju se odloži.

Predsednik konstatira, da je udeležba na naših zborovanjih vedno zelo častna, za ključit zborovanje in želi članstvu veselo počitnice.

„Narodno delo“.

Iz govora predsednika pokrajinske skupščine.

Čast mi je predstaviti g. predstavnika »Narodnega Dela«, društva za dviganje nacionalne kulture iz Beograda. Prijetno mi je, da ga lahko pozdravim na naši skupščini in da obenem z njim pozdravim lahko tudi za prosveto tako koristno delovanje »Narodnega Dela«. Poleg uradnih priporočil, ki smo jih dobili za to društvo, je to delovanje učiteljsvu dovolj poznano po uspešnih izdajah kulturno-zgodovinskih monografij (»Kralj Petar«, »Karadjordje«, »Ujedinjenje«, »Naši vladarji«, »Naše pobeде«, »Naše more«, »Naša kultura«, »Naši prosvetitelji« i. dr.).

Na glavni učiteljski skupščini l. 1927. v Skoplju je »Narodno Delo« požrtvovalno poklonilo vsakemu skupščinarju lepo spomnico »Učitelju« ter razstavilo poleg veličastnih originalnih zgodovinskih srednjeveških fresk tudi vse knjige in slike svoje izdaje, kar je napravilo zelo povoljen vtis na učiteljsvo in na splošni prosvetni in nacionalni naš napredek.

»Narodno Delo« se pripravlja, da se s tako razstavo udeleži tudi letošnje glavne skupščine v Zagrebu, tukaj pa nas pa je razstavilo samo nekaj svojih najlepših in najpomembnejših reprodukcij, med katerimi v sredini narodnih prosvetiteljev nas najbolj razveseljuje mila podoba našega ljubljene prestolonaslednika Petra, ki mu od srca zakličemo »Živijo«.

Dasi je »Narodno Delo« že uradno poročeno, hočemo poleg tudi sami delati na to, da se njegova dragocna izdaja uvedejo v vse naše šole, učilnice in pisarne, ker vemo, kako velika korist bo to za državno in narodno vzgojo naše mladine, za državno reprezentacijo, za ustvarjanje duhovnega edinstva in razvijanje ljubezni do naše slavne dinastije.

Te dni izda »Narodno Delo« svojo peto kulturno-zgodovinsko monografijo »Naše pobeде« (Naše zmage), za katero nam pošilja naš slavni vojvoda Peter Bojović sledečo svojo besedo:

VOJVODOVA BESEDA.

Novi naraščaji bodo uživali srečo široke svobode in zaslužene dedščine samo v trudu, da kulturno podedovanje dvignejo na višino, ki so na njo kot na svoj kulturni ideal gledale vse vrste borcev v osvobodilnih bojih.

Z velikimi smotri, z najčistejšim idealizmom ter z vso predanostjo in požrtvovalnostjo so se vršile borbe, da se izvojuje zmaga.

Tudi Veliki Začetnik našega uspeha, vedno budni Gospodar in Vrhovni komandant naših vojsk, kralj Peter Veliki Osvobodilec je s svojim vzvišenim Sinom, Njegovim Veličanstvom kraljem Aleksandrom dvignil duh našega narodnega genija, a naš vladajoči kralj Aleksander I. je kot mlad prestolonaslednik na Kumanovem in na Bregalnici potegnil iz nožnice svoj zmagoviti meč ter vse živo zdrnil, da nastopi dejanje resnice in pravice za srečno usodo našega naroda, vdahnivši dne 7. aprila 1916. pred krono naših zmag najsvetejši plamen«

»Naši močni zavezniki in prijatelji se divijo neustrašnemu in viteškemu držanju Srbije; ceneč nebrojne žrtve srbskega naroda in priznavajoč mu vrednost in sposobnost za državni in kulturni razvoj, so zato pripravljani, da nam krepko pomagajo v tej veliki borbi, da ustvarimo Srbijo veliko, da obsega vse Jugoslovane, da napravimo iz nje silno in močno Jugoslavijo, ki

rodo dosežena višina tudi v prosvitljenosti, kar nam dokazujejo naši slavni spomeniki od pred tisoč let in osvobodilni smoter naših bojov, ki smo jih vodili za dobrobit vseh naših bratov. In zdaj, v svojem mirnem delovanju dosežemo zaželjene smotre, da se nam zadivi vse kulturno človeštvo in da lahko mirno počivajo vsi junaki, ki so izvojevali naše zmage in postavili temelj naši veliki domovini.

»Narodno delo«, društvo za nacionalno kulturo v Beogradu, je v svoji akciji za povečanje zgodovinskih zgledov v svrhu kulta med sodobniki, pripravilo najpomembnejšo knjigo od zedinjenja do danes: jubilejno delo »Naše pobeде« (»Naše zmage«), bogato ilustrovano z vsemi najpomembnejšimi dogodki iz velike epohe in s slikami onih velikih mož, katerih ime je vtakno v povestnici naše zemlje, delo, ki ga je napisal član Kralj. srbske akademije znanosti dr. Vladimir Carović, profesor nacionalne zgodovine na beograjskem vseučilišču.

To delo se tiska kot pečat vseh stališč, kot konec vseh razprtij, da posihmal ne bo preprič, da bo jasno in da visoko sveti, kako je ustvarjena ta država, in da nihče ne sega po tem, za kar ne more imeti pravice, ako mu je ne daje zgodovina, ter da nastopi med nami dolžna ljubezen tudi radi občega miru med narodi spriči slavni grobov narodnih mučnikov, ki njihov duh iluminirajo, »Naše pobeде«.

Trpljenju in zmagi sezidajmo hram v svoji duši, in hvaleč pravičnega Boga proslavljajmo jubilejno leto zmerno s tem svojim evangelijem, ki prinaša resnico o veličini naše nacije, o legendarnih herojih, ki njih dela svetijo vsem pokolenjem, ker je njihova slava nesmrtna.

Vsem gospodarjem, vsem starešinam v zadrugi, občini, vojski in šoli je največja dolžnost, da dajejo nauk te zgodovine in da v srcih naraščajajo ohranjajo sveti plamen za veliko bodočnost naše marljive nacije.

Navdušeni z duhom tega evangelija, hrabro naprej v boljše dni!

To je moja beseda!
Na Vidovdan 1929.

Peter Bojović, vojvoda.

Mi Slovenci smo vedno v prvi vrsti borci za progres svoj in za napredovanje vsega našega naroda v vsej državi; zato z zadovoljstvom pozdravljamo ta pokret, ki docela odgovarja našim željam in globokemu našemu čuvstvenju do domovine in kralja, pa izrekamo ma tem mestu svojo globoko zahvalo slavnemu vojvodi za njegove bodrilne besede, da bomo dostojni ljubezni, s katero obšipa naš narod naš kralj, in pazljivosti, ki nam jo posveča naša vlada.

Zahvaljujem se g. predstavniku učiteljskemu tako prijateljskega in dragoga »Narodnega Dela«, ki je tu naš mili gost, ter mu želim, da iz naše bratske zajednice odnese prepričanje o najboljši enodušnosti ter ohrani te dni našega skupnega bivanja v najboljšem spominu.

Novе knjige.

—k Antei Županić: Pčelarenje sa Županićevom džirdjonkom i magacinkom. — Pčelarska knjižica Gospodarskih novina, svezak 1. — cijena Din 15. — Naklada »Gospodarskih novina«, Zagreb 6., Pretinac 61. Naroča se pri zalagatelju ali drugih zagrebških knjigarnah.

—k Zbori. Izšla je 3. številka V. letnika, ki prinaša najnovije delo skladatelja Emila Adamića: suito za mešan zbor a kapela »Samljivko«. — Naroča se pri pevskem društvu »Ljubljanski Zvon«. — Letna naročnina 50 Din.

—k Iz života osnovne škole na Istočnom Vračaru u Beogradu. Izveštaj za školsku 1928./29. godinu. Beograd 1929. — Letno poročilo gornje šole ima zelo interesantno vsebino. Šola ima svoj »Fond siromanih učencev« in v poročilu so priobčena tudi pravila za upravljanje tega fonda, ki je znašal koncem l. 1928. 46.614 Din. Vsi razredi imajo svoje hranilnice in so znašali skupni prihranki na vsej šoli v šolskem letu 79.125 Din. — Knjižico krasit tudi nekaj otroških risb in fotografije učencev ob raznih prilikah.

—k Izvestje Tehniške srednje šole v Ljubljani za šolsko leto 1928./29. — Založila Tehniška srednja šola v Ljubljani. Izvestja vsebujejo izčrpano poročilo o delovanju vseh oddelkov na šoli v preteklem šolskem letu in pa strokovni članek ing. Kuhlja: Proračun ravnih plošč v strojegradbi. Na štirih listih priloge so objavljeni načrti dijakov, in sicer eden iz gradbenega odseka, eden iz strojnega in dva iz elektrotehničnega odseka. Iz tega izvestja je razviden popolen ustroj Tehnične srednje šole.

Po sklepu lista.

Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide dne 10. avgusta t. l. Rokopise je poslati do 6. avgusta. Poročilo o rednem občnem zboru Učit. gosp. poslovalnice priobčimo v prihodnji številki. Enako nekrolog tov. Kramerju — in še nekaj notic.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—

Prašno olje, kakršno je predpisano za šole, nudi vsako količino po 6 Din za 1 kg R. WEBER Ljubljana.

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
 Moške galoše . . . 75 Din
 Damski snežni čevlji 100 Din
 Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
 Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi.
 Drogerija A. Kanc, sinova
 Ljubljana, Židovska ulica 1
 in drogerija Wolfram, nasled.
 M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

Hotel „TRATNIK“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25
 priporoča lepe zračne sobe

Brezplačno Vam pošljemo
 na ogled družinsko revijo
Domači prijatelj
 z mladinsko prilogo
„Naš obzor“

Pišite dopisnico na upravo
 Ljubljana, poštni predal 291

L. MIKUŠ
 LJUBLJANA
 MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.
 Ustanovljeno leta 1839.
 Telefon šte. 2.282.

Knjigarna, umetnine, muzikalije
Goričar & Leskovšek * Celje
 Zaloga papirja i pisalnih potrebščin

priporoča sledeče knjige na odplačila v mesečnih obrokih po 50—100 dinarjev in sicer:

Cankar Iv.: Zbrani spisi, knj. I—IX, v platno vez. Din 720. Jurčič Jos.: Spisi, ured. dr. Iv. Grafenauer, I—X, v platno vez. Din 400. Jurčič Jos.: Zbrani spisi, I—V, v platno vez., (Prijatelj izd.) Din 336. Pregelj Iv.: Izbrani spisi, knjige I—III, v platno vezane Din 180. Dr. Iv. Tavčar: Zbrani spisi, knj. III., IV., V., VI., v platno vez. Din 386. Trdina J.: Zbrani spisi, I—X, v petih knjigah, v platno vez. Din 336. Tolstoj L.: Ana Karenina, I—II., oba dela v platno vez. Din 250. Dostojevski F. M.: Bratje Karamazovi, v platno vez. (subskrip.) Din 200.

Rudolf Warbinek

tovarna, zaloga in izposojevalnica glasovirjev od prvovrstnih svetovnih tvrdk

Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5.

Popravila se izgotavljajo točno in ceno tudi na obroke.

Razlika!

V Vašo korist do

30%

če nabavljate blago za obleke, perilo itd. pri tvrdki

NOVAK
 LJUBLJANA 15.
 KONGRESNI TRG

Tovarniška skladišča angl. in čeških suken, kamgarnov in modnega blaga za obleke. Schroll-tkanin za telesno, posteljno perilo i. t. d. Strogo solidna postrežba. Priznana najugodnejše cene. Na zahtevo vzorce po pošti.

šolske zvezke

po nizkih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdeluje
UČITELJSKA TISKARNA
 Franciškanška ul. 6

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA * STRITARJEVA ULICA 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. Krasna izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjala in odeje. Pliš vzorčast in gladek za divane. Velike preproge v plišu in linolej. Belo blago za rjuhe in perilo v poljubnih širjavah

Žima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljše vrste

Daje tudi na obroke / Postrežba točna in solidna

Kdor oglašuje - napreduje!

Pelikan

Zaloga barv, tušev in radirk

GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

Povsod na zalogi. Tiskovine na zahtevo.

Primerna ter koristna darila so samo

Gritzner in Adler

šivalni stroj in kolo ter pisalni stroj URANIA. Najboljši material in lepa oprema samo pri

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

Telefon 2913 blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913
 Za šolo in učiteljstvo poseben popust.

različnega platna in šifonov iz domačih tovarn, kakor tudi svetovno znane znamke „Schroll“

A. & E. SKABERNE - LJUBLJANA

MESTNI TRG šte. 10

Ugodne cene!

Na željo vzorci!

Naročajte vsa tiskarska dela za društva, šole, urade itd. itd. v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!